

Václav Havel

O D C H Á Z E N Í

Hra o pěti dějstvích

2007

Text je autorským dílem, které podléhá ochraně podle autorského zákona.

Užití tohoto díla je možné pouze formou dramaturgického studia pro potřeby inscenace díla.

Jakékoliv jiné užití, zejména rozmnožování nebo poskytování třetím osobám, podléhá sankcím dle § 152 trestního zákoníku.

V případě zájmu o provozování nebo jiné užití díla se zavazujete požádat o zprostředkování autorských práv k divadelnímu provozování díla Aura-Pont s.r.o.

Aura - Pont s.r.o.

Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4

IČ: 00174866, DIČ: CZ00174866

tel.: 251 554 938, 251 553 992, fax: 251 550 207

<http://www.aura-pont.cz>

Osoby

Dr. Vilém **RIEGER**, bývalý kancléř

IRENA, jeho dlouholetá přítelkyně

BABIČKA, jeho matka

VLASTA, jeho starší dcera

ZUZANA, jeho mladší dcera

MONIKA, přítelkyně Ireny

BEA Weissenmütelhofová, politoložka a multikulturní sociopsycholožka

ALBÍN, manžel Vlasty

HANUŠ, bývalý tajemník Riegera

VIKTOR, bývalý tajemník Hanuše

OSVALD, pomocník v Riegerově domácnosti

JACK, novinář

BOB, fotograf

Vlastík **KLEIN**, náměstek a později vicepředseda

KNOBLOCH, zahradník

PRVNÍ STRÁŽNÍK

DRUHÝ STRÁŽNÍK

HLAS (z reproduktoru)

Dějištěm

hry je sad u Riegerovy vily.

Doporučení

inscenátorům, které je opřeno o autorovu mnohaletou zkušenost s inscenováním jeho her: má-li hra vyznít, je třeba ji hrát civilně, vážně, střízlivě, normálně, přirozeně a nevyzdobovat ji nějakými groteskními pohyby, žertovnými inscenačními nápady, přehnanými gesty či intonacemi, pitvořením, biomechanikou či čímkoli nápadným, co se pokouší buď text dovysvětlit, interpretovat, ilustrovat, nebo prostě udělat zábavnějším. Autor rovněž doporučuje ve hře příliš neškrtat, zvláště ne nahodile. Nevede ho k tomu zaslepená láska k vlastnímu textu, ale opět praktická zkušenost: škrtky mohou snadno protrhat významovou síť, která drží hru pohromadě, či porušit její svébytný rytmus, což obvykle vede - paradoxně - k větší nudě, než jaká hrozí u kompletního textu.

Poznámka

Shakespearův Král Lear je citován v překladu Martina Hlinského, Čechovův Višňový sad v překladu Leoše Suchařípy.

© Václav Havel
c/o Aura-Pont Praha

První dějství

(Na scéně je sad u Riegerovy vily. Vila je v pozadí, u vchodu do ní jsou schůdky. Na jedné straně scény je menší přilehlé stavení, na druhé altánek. Uprostřed je souprava zahradního nábytku. Někde visí na větvi houpačka. Přítomna je pouze ZUZANA, Riegerova dcera. Sedí na houpačce, nepatrně se pohupuje, na klíně má velká sluchátka a otevřený počítač, na němž oběma rukama něco píše. Mezi uchem a povytaženým ramenem má mobilní telefon)

ZUZANA

(do telefonu) Aha - aha - tak jo - bezva - super - já taky - moc! Hlavně ty, Lili! Tak zatím čau -

(ZUZANA vypne telefon, zastrčí ho do kapsy, nasadí si sluchátka a pracuje dál na počítači, aniž si všímá čehokoliv kolem sebe. Po krátké pauze zvolna přicházejí RIEGER, prošedivělý asi šedesátiletý elegán v "námořnickém" saku a s šátkem kolem krku, IRENA, jeho asi čtyřicetiletá přítelkyně, MONIKA, nenápadná přítelkyně IRENY, a BABIČKA, Riegerova matka. RIEGER, zjevně centrální postava všeho dění, se usadí, dámy ho různě obklopí. Krátká pauza)

IRENA

Není ti zima?

RIEGER

Ne -

IRENA

Určitě ti je zima!

RIEGER

Není mi zima, drahoušku, vím to -

IRENA Přinesu ti deku -

RIEGER Nepotřebuji deku. Nechci deku. Není mi zima -

BABIČKA Nenuť ho, když nechce. Je přece dospělý -

IRENA Moniko, prosím tě - tu hnědou, leží hned v hale na fotelu -

MONIKA Myslíš tu béžovou?

IRENA Jo -

RIEGER Nic nenoste, Moniko. Je mi dobře -

(Na IRENIN tichý pokyn odejde MONIKA do vily. Na schůdkách se mine s OSVALDEM, pomocníkem v domácnosti, který přináší na tácu sklenku grogu, ubrousek a lžičku. Úslužně se postaví do pozadí)

BABIČKA Béžových dek je tam několik, nejsou srovnané, už dlouho nebyly v čistírně a stejně většinou nehřejí -

RIEGER Kde jsou vlastně ti novináři? Neměli tu už být?

(Z přilehlého stavení přijde VIKTOR, bývalý tajemník HANUŠE)

VIKTOR Nechápu to. Ke kancléři se přece nechodí jako do holubníku. Už jsem jim volal, prý jsou na cestě -

IRENA Musíš jim, Viléme, po pravdě říct, co si myslíš. Žádné diplomatické kličky. Tím bys hodně lidí zklamal -

VIKTOR Přesně tak! Musíte být pevný!

BABIČKA Vilém ví sám nejlíp, co má dělat. S novináři to vždycky uměl -

(VIKTOR odejde do přilehlého stavení. Z vily přijde MONIKA s béžovou dekou. Podá ji IRENĚ a ta ji dá RIEGEROVI kolem ramen)

RIEGER Myslím, že čas dozrál k mému odpolednímu grogu -

(OSVALD rychle přistoupí ke stolu, položí na něj ubrousek a lžičku a postaví grog)

Díky, Osvalde. Jak ses vyspal?

OSVALD Dobře, pane kancléři -

IRENA *(k OSVALDOVI)* Už můžeš chystat brambory na večer. Jakmile je dáš vařit, vyndej, prosím tě, z pračky všechno, co tam je, a rozvěš to na šňůru vzadu mezi višněmi. Kolíčky jsou jako obvykle pod dřezem. Až pro ně půjdeš, nepřevrhni, prosím tě, odpadky. Ty bys pak mohl vynést. Ale až rozvěsíš to prádlo. Nezapomeň dát do koše nový pytlík -

(ZUZANĚ začne v kapse hrát mobilní telefon Ódu na radost. Chvilku ještě pracuje na počítači, pak ho složí, sundá si sluchátka, vyndá z kapsy mobilní telefon, umístí si ho mezi rameno a ucho tak, aby měla obě ruce volné, vstane, vezme si počítač i sluchátka a zamíří k vily)

ZUZANA *(do telefonu)* Nemusíš, Lili, fakt ne - jo - ano - jo - neboj! Přesně! Přesně! Ani náhodou! Fajn - fajn - super! Tak čau -

(ZUZANA odejde do vily)

IRENA *(k OSVALDOVI)* Ne aby tě napadlo ten starý pytlík jen vysypat a vrátit! To by to tam pěkně smrdělo. Monika tě

přijde za chvíli zkontrolovat, případně ti poradí nebo i pomůže. *(K MONICE)* Budeš tak hodná?

(MONIKA přikývne. OSVALD se ukloní a odejde s tácem do vily. Na schůdkách se mine s HANUŠEM, bývalým Riegerovým tajemníkem, který nese ohromný obraz s velmi kýčovitým portrétem Riegera)

HANUŠ *(k RIEGEROVI)* Mám dobrou zprávu, Viléme. Můžeš si ho vzít! Razítko kancléřství je tak nejasné, že si to v případě nutnosti snadno obhájíme -

RIEGER Klidně jim tu mazanici nech -

BABIČKA Já ho chci! Pověsím si ho v ložnici!

RIEGER Promiň, mami, ale přece si dům nezaneseme takovým šmejdem!

IRENA Necháme si ho. Ale u babičky nemá co dělat, ať si tam dá tvé fotky z dětství. Bude u mne. Ostatně vůbec není tak špatný, vid', Moniko?

(MONIKA pokrčí rameny. Krátká pauza, HANUŠ se tázavě rozhlíží po přítomných, pak obraz odnese zpět do vily. Z přilehlého stavení přijde VIKTOR)

VIKTOR Tak už jsou tady!

BABIČKA Kdo? Ti novináři? A kolik jich je? Nemají zůstat radši za plotem?

IRENA Moniko, buď tak hodná a doprovod' babičku do haly. Ať si pustí televizi nebo čte včerejší Fuj -

(MONIKA odvede BABIČKU do vily. Na schůdkách se minou s OSVALDEM, který nese na tácu tři piva. Úslužně

se postaví do pozadí. VIKTOR jde v ústrety JACKOVI, novináři s taškou přes rameno, a BOBOVI, fotografovi ověšenému fotoaparáty, kteří přicházejí)

VIKTOR To je Jack, pane kancléři, známý novinář, a to je Bob, fotograf, který udělá - dovolíte-li - pár snímků -

RIEGER Smím vědět, pro které noviny pracujete?

JACK Pro různé světové deníky, i pro některé domácí -

RIEGER Pro které domácí?

JACK Například pro Fuj. Mluvil jsem s vámi před sedmi lety v Athénách, vzpomínáte?

RIEGER Měl jsem tolik rozhovorů -

JACK Tohle bylo přímo pod Akropolí -

RIEGER Tam jsem byl s Papandreem, že?

JACK Přesně tak!

RIEGER Tak se posadte -

(JACK se usadí ke stolu, vyndá si z tašky poznámky, blok a dva magnetofonky, které zapne. VIKTOR stojí opodál, BOB přechází kolem, vyhledává zajímavé záběry a různými aparáty fotografuje. JACK se delší chvíli probírá poznámkami, až najde otázku)

JACK *(čte)* Můžete nám říct, pane kancléři, jak se po tolika letech strávených -

IRENA Nepředstavil bys mě?

RIEGER Ach ano, promiň, to je Irena, má dlouholetá přítelkyně -

JACK Jack -

IRENA Ráda vás poznávám, Jacku -

JACK *(k RIEGEROVI)* Máte sympatickou dlouholetou přítelkyni -

RIEGER Děkuji -

JACK *(čte)* Můžete nám říct, pane kancléři, jak se po tolika letech strávených -

IRENA Promiňte, ale co vám můžeme nabídnout?

JACK Děkujeme, nedělejte si starost. Anebo - když - tak jen dvě pivka, tady pro Boba a pro mne -

RIEGER Dám si pivo s vámi -

JACK Mohl bych dostat trochu skořice?

(Přistoupí OSVALD s tácem, postaví na stůl tři piva, z náprsní kapsy vytáhne pytlík a nasype JACKOVI do piva skořici)

IRENA *(k OSVALDOVI)* Našel jsi ty kolíčky?

OSVALD Ještě jsem je nehledal -

IRENA Až pro ně půjdeš, dej pozor na ten koš. A pošli sem Moniku -

(OSVALD se ukloní a odejde s tácem do vily)

JACK (čte) Můžete nám říct, pane kancléři -

RIEGER Nejsem už kancléř -

JACK Můžete nám říct, pane bývalý kancléři, jak se po tolika letech strávených ve vysoké funkci cítíte v postavení prostého občana?

RIEGER Cítím se dobře, především proto, že mám teď daleko víc času na rodinu. Na druhé straně teprve teď vidím, kolik lidí věří v tradice, hodnoty a ideály, které jsem v jejich očích ztělesňoval a které po mém odchodu jako by ztrácely každým dnem na vážnosti -

(Z vily přijde MONIKA. IRENA sundá RIEGEROVI z ramen deku a podá ji MONICE)

IRENA Buď tak hodná a přines mi pudřenku - tu novou - hřeben - ten starý - a rtěnku - tu tmavou. Všechno to je buď na levé poličce v mé koupelně, nebo v nočním stolku, nebo v první poličce shora v pravé skříni v hale, nebo někde jinde -

MONIKA Tmavé brýle a ten hedvábný šátek od firmy Prcek a bratři nechceš?

IRENA Ano, určitě, výborný nápad!

(MONIKA odejde do vily)

Promiňte, nevěděla jsem, že se bude také fotografovat -

JACK (čte) Která z hodnot, pane bývalý kancléři, o něž jste usiloval, byla nejdůležitější?

RIEGER V samotném centru mého politického myšlení byl vždycky člověk. Člověk jako svobodný, šťastný a trvale se vzdělávající občan se šťastnou rodinou -

IRENA Všimněte si, Jacku, jak to umí říct v kostce. To jsem vždycky obdivovala -

VIKTOR Pan kancléř mluví krásnou řečí a vyjadřuje se velmi jasně. Doufám, že to tam všechno bude přesně tak, jak to bylo řečeno -

RIEGER Stát tu je kvůli občanovi, nikoli občan kvůli státu -

VIKTOR Tohle bych tam dal doslova!

RIEGER Vždycky jsem chtěl, aby naše země byla bezpečné místo. Ale nejenom naše země. Celý svět. A nejenom pro člověka. Pro celou přírodu. (*Zvolá*) Aniž by to ovšem bylo na úkor rozvoje průmyslu!

(Přítomní znehybní)

HLAS (*z reproduktoru*) Prosím herce, aby hráli pokud možno civilně, přirozeně, bez groteskních gest či komických grimas, zkrátka aby se nepokoušeli učinit hru zábavnější tím, že se všelijak pitvoří. Děkuji.

(Přítomní ožijí, z vily přijde HANUŠ, pod každou paží má jeden telefonický aparát)

RIEGER To je Hanuš, můj bývalý tajemník, pomáhá mi s některými věcmi. (*K HANUŠOVI*) Doufám, že nejsou erární -

HANUŠ Bohužel jsou, Viléme -

(HANUŠ projde scénou a odejde s telefonem do přilehlého stavení. Z vily přijde MONIKA s hřebenem, rtěnkou, pudrem, tmavými brýlemi a průsvitným šátkem. Vše podává IRENĚ, která se hned začíná líčit. Z přilehlého stavení přijde HANUŠ, projde scénou a odejde do vily. JACK se probírá poznámkami. Konečně najde další otázku)

JACK (čte) Jak se ideály, které jste vyznával, pane bývalý kancléři, promítaly do vaší konkrétní politické práce?

RIEGER Kladl jsem například velký důraz na lidská práva. Ve jménu svobody projevu jsem významně omezil cenzuru - ctil jsem svobodu shromažďovací - vždyť za mne nebyla rozehnána ani polovina konaných demonstrací! - i svobodu sdružovací, o čemž svědčí několik desítek spolků, které vznikly úplně zdola -

IRENA Promiň, Viléme, ale měl bys říct, že jsi ctil i názor menšin -

RIEGER Ctil jsem i názor menšin a v několika případech jsem se vůbec nebál vést dialog s různými nezávislými skupinami či iniciativami -

VIKTOR V tomhle byl pan kancléř opravdu velkorysý. Někdy až moc. Kdybyste viděl, jací vagabundi někdy přišli!

(Z vily přijde OSVALD s pytlíkem odpadků a tácem, na němž má tři sklenky, v každé je ovšem jen trochu piva na dně. Odpadky kamsi odloží a úslužně se postaví do pozadí)

IRENA Myslím, že dost udělal i pro naše ženy -

RIEGER Žen jsem si vždycky velmi vážil a hodně jsem se jimi obklopoval -

JACK Skvělý titulek!

VIKTOR O tom se, pane redaktore, domluvíme potom spolu -

RIEGER Tvrdý boj jsem vedl s korupcí. Všichni přece pamatují na případ Klein. Dáte si ještě trochu piva?

JACK Ale opravdu jen trochu -

(Přistoupí OSVALD s tácem, postaví piva na stůl, z náprsní kapsy vytáhne pytlík a JACKOVI nasype do piva skořici. Ukloní se a zamíří s tácem do vily, odkud vychází BABIČKA. Přítomní znehybní)

HLAS *(z reproduktoru)* Ta věc se skořicí nemá žádné psychologické či jiné vysvětlení, a pokud má, nevím jaké. Připadá mi to - aspoň zatím - jako projev čisté autorské svévole nebo dokonce mé poněkud soběstředné radosti z toho, že si mohu vymyslet jakoukoli ptákovinu a herci to musí s vážnou tváří zahrát. Co ale mohu dělat? Prostě se mi to líbí a mám pocit, že to tam patří.

(Přítomní ožijí, OSVALD odejde do vily. Na schůdkách se mine s babičkou, která má v ruce Fuj. IRENA končí s líčením, nasazuje si i sundává brýle, hraje si s šátkem a nenápadně pózuje, BOB kolem ní poskakuje a fotografuje)

BABIČKA Už ho nechte! Vidíte přece, jak je unavený -

RIEGER Já nejsem unavený, mami!

BABIČKA Jsi. Slyším to. Stejně říkáš pokaždé totéž -

IRENA To není pravda! Dnes mluvil opravdu hezky!

VIKTOR Také si myslím, že se to dnes neobyčejně povedlo. Ale jak se říká: v nejlepším se má přestat. Poslední otázku, prosím -

RIEGER Víte, co mi jednou řekl Tony Blair? Když jim neodpovíš, odpoví si sami. Dobré, že?

JACK Tak poslední otázka. Vadí vám ztráta imunity?

RIEGER Proč by mi měla vadit?

JACK A neobáváte se -

VIKTOR Nezlobte se, ale opravdu -

JACK A neobáváte se, pane bývalý kancléři -

VIKTOR Nezlobte se, ale opravdu už musíme končit -

JACK A neobáváte se, pane bývalý kancléři, že se budete muset odtud vystěhovat? Ta vila je přece vládní -

(RIEGER, IRENA, BABIČKA A VIKTOR se na sebe překvapeně podívají. Pauza)

RIEGER To by si přece nedovolili!

(JACK si ještě něco poznamená, pak uloží poznámky, blok a magnetofonky do tašky, vstane a podá ruku IRENĚ a RIEGEROVI. BOB udělá poslední fotografie)

JACK Kdybychom se potřebovali ještě na něco zeptat, nějak to doplnit nebo dovysvětlit, můžeme přijít?

IRENA Samozřejmě, Jacku -

(JACK s BOBEM odcházejí, VIKTOR je doprovází)

VIKTOR Dáte nám to před vydáním ještě přehlédnout, vidíte, že dáte? My se na to jen koukneme a hned to vrátíme. Prosím pěkně -

IRENA *(volá)* Ty fotky vybereme spolu, Jacku!

(JACK a BOB odejdou, VIKTOR se vrátí)

VIKTOR Pane kancléři, blahopřeji! Byl jste skvělý!

RIEGER Nejdůležitější je, když člověk umí různé věci srozumitelně pojmenovat, zobecnit a vsadit do patřičných souvislostí. Dobrý lídr má ovšem kolem sebe i dobrý network think-tanků –

VIKTOR Co prosím?

RIEGER Network think-tanků. Všimli jste si, že se úplně zapomněli zeptat na ekonomiku a sociální politiku? O školské ani nemluvě! Kleina - od včerejška náměstka - jsem zmínil schválně, čekal jsem k tomu další otázku - a oni nic. Zvláštní, ne?

VIKTOR Je to smutné, pane kancléři, s jakými lidmi se musíte zahazovat. Jdu pokračovat -

RIEGER Vykašlete se už na to -

VIKTOR Přece to nenecháme všechno dělat toho byrokrata!

(VIKTOR odejde do přilehlého stavení. Přicházejí VLASTA, Riegerova starší dcera, a její manžel ALBÍN. Ona nese tašku s ovocem, on úřední desky)

VLASTA Zdravím tě, tatínku, ahoj, babi, nazdar, Ireno, ahoj, Moniko. Nesu vám všem ovoce. Albíne, pomoz mi -

*(VLASTA s ALBÍNEM vykládají na stůl množství
nejrůznějšího ovoce)*

IRENA *(volá)* Osvalde!

BABIČKA Vlasto, víš, co před chvílí tady říkal jeden novinář? Že se možná budeme muset odtud stěhovat. Kam, proboha, půjdem?

IRENA Moniko, nepodívala by ses po Osvaldovi? Když ho uvidíš, řekni mu, prosím tě, ať nejdřív přinese tři ošatky s ubrousky a několik nožů na to ovoce, pak zředěné pivo pro Albína a pak ať hlídá ty brambory. Až budou hotové, ať je pěkně slije, nechá chvíli schnout a chladnout a pak je oloupe. Ale ne škrabkou! Stačí slupku opatrně stáhnout nožem -

MONIKA Ví kterým?

IRENA Ať to udělá, kterým chce, jen ne tím ozdobným, který jsem dostala od paní Putinové -

(MONIKA odejde do vily)

VLASTA O tom stěhování se mezi lidmi dost mluví. Prý teď už nepotřebuješ reprezentativní bydlení. Kdyby bylo nejhůř, můžete - ty, babička a Zuzka - k nám. Víte přece, jak vás máme rádi a za co všechno jsme vám vděční!

RIEGER A co Irena?

IRENA Nedělej si starost, my si už s Monikou něco najdeme, nějaký podnájem nebo tak. Hlavně abychom nebyli od sebe moc daleko -

RIEGER Jsi hodná, Ireno -

(Z vily přijde HANUŠ s velkým kovovým poprsím Gándhího v náručí. Zastaví se před RIEGEREM)

HANUŠ Tohle si bohužel nemůžeš vzít. Někdo to před pěti lety zanesl do inventáře úřadu -

RIEGER Ať si to strčí za klobouk!

HANUŠ Moc mě to mrzí, Viléme, ale chybí ještě jakási souprava pravítek. Nevíš o tom něco?

RIEGER Nevím!

(Z přilehlého stavení vyběhne VIKTOR)

VIKTOR *(ostře)* Byla to upomínková pravítka. Jsou rozdána a ty bys tím neměl tady pana kancléře vůbec obtěžovat!

(HANUŠ se sochou v náručí odejde do přilehlého stavení. Za ním odejde VIKTOR. Z vily zároveň přijde MONIKA, která přináší na tácu ošatku, nožíky, ubrousky a sklenku zředěného piva)

IRENA Tak co?

MONIKA Asi někde spí -

(MONIKA položí na stůl vše, co přinesla, a ukládá do ošatek ovoce. ALBÍN si bere zředěné pivo. Pauza)

RIEGER Byl to dárek od paní Indíry -

BABIČKA *(k VLASTĚ)* Zůstanete u nás na večeři? Chystáme brambory s tvarohem a máslem -

(Přijde KNOBLOCH, zahradník. Má v ruce hrábě)

VLASTA Zůstaneme, Albíne?

(ALBÍN pokrčí rameny)

Ochutnáme a půjdeme -

(Přítomní znehybní)

HLAS *(z reproduktoru)* Uznávám, že zatím se toho moc nestalo. Chtěl jsem ale, aby se hra rozjížděla velmi dlouho a velmi pomalu. O to vděčnější by diváci později mohli být za její mírné zrychlení.

(Přítomní ožijí. Z přilehlého stavení přijde HANUŠ, projde scénou a odejde do vily)

RIEGER Má poklona, pane Knoblochu! Tak co, bude letos dost višní?

KNOBLOCH Podle mne hodně -

RIEGER A co venku? Co je nového? Jak to lidi všechno hodnotí? Viděl jste někde nějaké demonstrace na mou podporu nebo aspoň nějaké nápisy?

KNOBLOCH Chlapi v hospodě mluvili o tom stěhování -

RIEGER Jakém stěhování?

KNOBLOCH Náměstek Klein prý někde říkal, že si stát nemůže dovolit jen tak rozdávat vily -

(Z přilehlého stavení vyběhne VIKTOR)

VIKTOR Ted' to bylo v rádiu!

RIEGER Co?

VIKTOR Náměstek Klein říkal na chodbě parlamentu, že si stát nemůže dovolit jen tak rozdávat vily -

(Vtom se strhne vítr a začne pršet)

Konec prvního dějství

Druhé dějství

(Na scéně je sad u Riegerovy vily. Uběhla hodina, vše jako na konci prvního dějství. Déšť i vítr ustaly. Scéna je prázdná. Po chvilce z vily postupně přijdou VLASTA a ALBÍN s deskami, RIEGER a IRENA, za nimi MONIKA a BABIČKA)

RIEGER Posadíte se ještě?

VLASTA Tak na chvílku -

BABIČKA Proč byly velké brambory nedovařené a malé rozvařené?

IRENA *(k MONICE)* Buď tak hodná a uklid' mi ty šminky!

(MONIKA začne skládat líčidla na táč)

VLASTA *(k RIEGEROVI)* Tati -

RIEGER Ano -

VLASTA Rádi bychom si - Albín a já - s tebou o něčem popovídali -

RIEGER Prosím -

IRENA Babičko, měla bys domů, od země jde chlad. Moniko, prosím -

(MONIKA bere táč s líčidly, šátek a tmavé brýle, vezme BABIČKU za ruku a odejde s ní do vily)

VLASTA Víš dobře, tati, jak tě máme s Albínem rádi. Chceme jen tvé dobro. Může to působit hloupě, ale dělají to všichni, hlavně ve světě, protože nikdy člověk neví, co se může stát. A tak jsme si říkali - Albín a já - že bychom měli být - jako rodina - připraveni na všechno -

RIEGER Mluvíš o možnosti, že bychom se odtud dříve či později měli vystěhovat?

VLASTA Řekla jsem už jasně: šli byste - aspoň na první dny, než si něco najdete - k nám. S tím ale souvisí i mnoho jiných věcí -

RIEGER Například?

VLASTA Co já vím! Nábytek - obrazy - knihy - úspory - výdaje na živobytí - no zkrátka pokusili jsme se s Albínem a jedním naším přítelem právníkem něco navrhnout -

(VLASTA si vezme od ALBÍNA desky, z vily přijde MONIKA)

RIEGER Závěť?

VLASTA Zní to hrozně, vid'š? Ale myslí se tím určité instrukce pro případ, že by to či ono vlastnictví někdo zpochybňoval -

IRENA Jako po Vilémově smrti?

VLASTA Proč myslet hned na nejhorší? Všichni přece chceme, aby otec žil co nejdéle. Proto ten návrh počítá s různými alternativami. Je to celé samozřejmě hodně formální - v naší rodině vždycky tak nějak všechno patřilo všem - ale vzhledem k době, v níž žijeme, si lze představit leccos, například uplatnění zavedení exekutivního zadržování soukromého vlastnictví v případě podezření z vyhýbání se vyšetřování nějakého podezření -

RIEGER Jinými slovy: chceš, abych převedl svůj majetek na sobě blízké -

VLASTA Na rodinné příslušníky -

RIEGER A co Irena?

IRENA Nedělej si starost, máme s Monikou své úspory, vid'?

(MONIKA přikývne)

RIEGER Jsi hodná, Ireno -

IRENA *(volá)* Osvalde!

VLASTA Musíš si to prostudovat, promyslet, případně se s někým poradit. Albín a já tě nijak nehoníme, myslíme si jen, že by bylo zbytečné nechat se nějak hloupě vypéct jen proto, že jsme nemysleli dopředu. Musíme prostě přijít na takové aranžmá, které by nenarazilo na byrokratické překážky a nemohlo mít i své neblahé mediální dozvuky -

IRENA Vlasta má pravdu, Viléme. Víš přece, čeho je Fuj schopen! *(K MONICE)* Jdeme?

(MONIKA přikývne, IRENA s MONIKOU odejdou. VLASTA podá desky RIEGEROVI, ten je odloží na stůl. VLASTA a

*po ní ALBÍN se obejmou s RIEGEREM a také odejdou.
Přijde KNOBLOCH s hráběmi)*

KNOBLOCH Tak čekáte návštěvu?

RIEGER Já? Ne -

KNOBLOCH Náměstek Klein říkal v televizi, že se vás chystá co nejdřív navštívit -

RIEGER To říkal?

(KNOBLOCH odejde. Po chvíli se objeví BEA s knihou v ruce. Chvilí jen stojí a hledí na RIEGERA, který si jí posléze všimne)

Hledáte někoho?

BEA Vás -

RIEGER A přejete si?

BEA Byl byste ochoten mi podepsat knihu svých projevů?

RIEGER Jistě -

(RIEGER naznačí BEE, že má jít dál a posadit se, což ona trochu rozpačitě udělá. RIEGER se také posadí a vyndá si pero. BEA otevře knihu na titulní stránce a položí ji před RIEGERA)

Neříkejte, že jste to celé četla -

BEA Četla jsem to dost důkladně, především proto, že mě to velmi zajímalo, ale i proto, že jsem o vás psala

diplomovou práci. Vybrala jsem si vás sama. Má práce se jmenuje "Demokracie v pojetí Viléma Riegera" -

RIEGER A jak jste dopadla?

BEA Dostala jsem výbornou. Zabývám se vámi už léta. Vím o vás možná víc než vy sám. A čím déle se vámi zabývám, tím silněji na mne celá vaše práce působí -

RIEGER Vy jste politoložka?

BEA Ano - ale mám i několik semestrů multikulturní sociopsychologie a intermediální komunikace -

RIEGER Mohu vědět, jak se jmenujete?

BEA Weissenmütelhofová. Bea Weissenmütelhofová. Ale můžete mi říkat Beo, pane kancléři -

RIEGER Rád, Beo. Ale už nejsem kancléř -

BEA Vy pro mne budete kancléřem pořád, pane kancléři!

(Pauza. RIEGER vezme ze stolu jednu z ošatek s ovocem a nabídne BEE)

Ne, děkuji, nepřišla jsem vás vyjídát ani zdržovat -

RIEGER Mě nevyjídáte ani nezdržujete. Vezměte si -

BEA Tak díky -

(BEA si vezme jablko a s chutí se do něj zakousne. Z vily tiše přijde BABIČKA. RIEGER a BEA ji nevidí. Delší pauza, BEA pojídá jablko)

To je z vašeho sadu?

RIEGER Ne, přinesla to dcera. Tady máme jen višně -

BEA Moc hezky jste o svém sadu - jako symbolu kulturní tradice a kulturní krajiny - mluvil v Charkově -

RIEGER Ach, to je dávno! Mohu vědět, které mé projevy či myšlenky vás zaujaly nejvíc?

BEA Za základ a hlavní východisko vaší politiky, pane kancléři, považuji ideu, že v centru politické pozornosti musí být člověk a že všechno by se mělo upínat k jeho všestrannému rozvoji. Důležitá byla i vaše myšlenka, že naše země musí být bezpečné místo. Ano, přesně tak tomu je! Copak by se člověk mohl všestranně rozvíjet v nějakém pro něj nebezpečném prostoru? Taky mám moc ráda myšlenku, kterou jste vyslovil před jedenácti lety na Taiwanu, totiž že člověk je určen ke svobodě -

RIEGER Ano, vzpomínám si, ten projev měl tehdy velký úspěch - Čankajšek ode mne chtěl dokonce jeho rukopis -

BABIČKA Doufám, žes mu ho nedal -

(RIEGER i BEA se překvapeně otočí k BABIČCE)

RIEGER To je Bea, mami - to je moje matka - Bea o mně napsala diplomovou práci -

BABIČKA To je hezké. Mám hledat Osvalda?

RIEGER Podívej se jen, jestli nenechal něco smažit -

(BABIČKA odejde do vily. Pauza)

BEA Ráda bych jednou napsala váš životopis. Musel jste toho tolik zajímavého prožít!

RIEGER Ano, prožil jsem toho hodně a dost jsem toho udělal. O leccěms se dosud málo ví nebo neví vůbec -

(Přijdou IRENA s MONIKOU. Ruce mají plné papírových a igelitových tašek s nákupy. Když vidí RIEGERA a BEU, zastaví se)

IRENA Vidím, že máme návštěvu -

RIEGER To je Bea Weissenmütelhofová, politoložka a multikulturní sociopsycholožka, která studovala i intermediální komunikaci. Zabývá se mým politickým dílem a chystá se napsat můj životopis. To je Irena, má dlouholetá přítelkyně, a to je Monika, přítelkyně Ireny -

(Dámy si podávají ruce)

IRENA Koupila jsem ti čepici!

(MONIKA vytáhne z jedné tašky sportovní čepici s nápisem "I love you", podá ji IRENĚ a ta ji nasadí RIEGEROVI na hlavu)

RIEGER Díky, miláčku -

(MONIKA uchopí všechny tašky a odejde s nimi do vily)

Mluvili jsme právě o mém projevu na Taiwanu -

IRENA Máš hezkou ctitelku. Ale to jsi měl vždycky. A vždycky sis na ně našel čas. To je zajímavé, že chlapi o tobě nepíší -

RIEGER A co Dobeš?

IRENA Ten z Fuje? Tím bych se zas tolik nechlubila. No nic. Nebudu rušit -

(IRENA odejde do vily)

BEA Vaše dlouholetá přítelkyně mě tu asi neviděla ráda -

RIEGER Velmi mě miluje, takže jsou s ní občas potíže. Rád vám budu o svém životě vyprávět. Mám teď dost času a rychle zapomínám, takže čím dřív začneme, tím líp!

BEA Můžu tedy přijít zítra navečer? Hrozně se na tu práci těším! Tak na shledanou -

RIEGER Na shledanou, Beo -

(RIEGER vteřinku váhá, pak rychle políbí BEU na tvář. Ona ho pohladí po vlasech, uchopí svou knihu a odběhne. Zvolna přichází KLEIN v doprovodu KNOBLOCHA s hráběmi a VIKTORA. RIEGER si nacpe čepici do kapsy)

KNOBLOCH Máte tu návštěvu, pane kancléři -

RIEGER Vlastík Klein! To je ale překvapení! Posad' se. Dáš si něco?

KLEIN Trochu horkého čaje -

RIEGER Budete tak hodný, Viktoro?

(VIKTOR se ukloní a odejde do vily, KNOBLOCH rovněž odejde)

KLEIN Tak jak žiješ? Máš teď asi víc času na rodinu. Anebo se ti stýská po politice?

RIEGER Je to trochu paradoxní, ale vlastně teprve teď poznávám, kolik mám příznivců. Přece jen určité hodnoty jsem pro lidi zřejmě ztělesňoval -

(Z vily přijde IRENA)

IRENA Ahoj!

KLEIN Nazdar -

RIEGER Mluvili jsme o tom, že mám hodně příznivců -

IRENA Ano, hodně lidí mu dává najevo svůj zájem a své sympatie. Co chvíli tu jsou nějací novináři nebo studentky, které o něm něco píší -

RIEGER Irena nepřehání. Ale jak mi jednou řekl Havel: oblíbení vše -

(Z vily přijdou VIKTOR s šálkem čaje a MONIKA. VIKTOR podá šálek KLEINOVÍ)

VIKTOR Ještě něco?

KLEIN Ne, děkuji. Leda by tam byla ještě kapka rumu -

IRENA Rum je hned vlevo, nad mými čepicemi a pod Vilémovým botníkem -

(VIKTOR přikývne, ukloní se a odejde do vily)

KLEIN Šikovný chlapec -

RIEGER To je Viktor, bývalý tajemník mého bývalého tajemníka Hanuše. Pomáhá nám oddělovat privátní věci od toho, co patří eráru. Nevěřil bys, co je s tím práce. No však tě to jednou taky čeká!

(RIEGER se nápadně dlouho směje)

A co ty - v nové funkci? Jak se cítíš?

KLEIN Ale to víš, zatím se snažím především pochopit, kdo jde s námi a kdo to jen předstírá -

(Z vily přijde VIKTOR s lahví rumu. Přistoupí ke KLEINOVÍ a nakape mu rum do čaje)

Díky, Viktor. A mohl bych mít ještě jedno neskromné přání? Miluji k čaji sušenky -

IRENA Jsou na stole, Moniko. Jestli je ovšem Osvald někam neschoval. Má takový svůj systém skryší. Nedávno jsem například přišla na to, že má za ledničkou krabici s pěti tvarohy. Představte si to, pět tvarohů, bůhví jak dlouho tam byly, vyhodila jsem mu to samozřejmě -

(MONIKA odejde do vily, VIKTOR stojí opodál)

RIEGER Říká se, že půjdeš do vlády -

KLEIN Šéf si tam v tuto chvíli prý neumí představit nikoho jiného a je připraven mě navrhnout, takže to je na stole, ale v tuto chvíli to není na pořadu dne -

RIEGER Jděte už domů, Viktor, pokračovat můžeme zítra -

VIKTOR Já bych s dovolením ještě dodělal jednu důležitou bednu -

RIEGER Co v ní je?

VIKTOR Nějaká vaše privátní korespondence -

RIEGER To můžete spálit -

IRENA Dejte to zvlášť, podívám se pak na to -

RIEGER *(vykřikne)* Spalte to!

KLEIN Tvé archiválie by se opravdu neměly ničit. Jednou budou mít nedozírnou cenu. Měla by to vidět přinejmenším mladá Kaňková z mezirezortní komise pro dějiny -

VIKTOR Spolehněte se, pane náměstku!

(VIKTOR odejde do přilehlého stavení. Z vily přijde MONIKA s mističkou sušenek. Postaví ji před KLEINA, který začne ihned sušenky pojídat a bude je jíst až do svého odchodu)

KLEIN Děkuji, slečno -

MONIKA Monika -

KLEIN Děkuji, slečno Moniko, jste milá a máte hezké jméno. Vždycky jsem trpěl na Moniky -

IRENA To je má přítelkyně. Moniko, nezkusila bys, prosím tě, vzbudit Osvalda?

MONIKA Jestli ho najdu -

(MONIKA odejde do vily)

- KLEIN** Předpokládám, že před Irenou mohu mluvit o všem -
- RIEGER** Jistě -
- KLEIN** Proč jsem vlastně přišel -
- RIEGER** Poslouchám -
- KLEIN** Byla by škoda pro tebe i celou tvou rodinu a trochu i hanba pro nové vedení, kdyby ses musel odtud najednou stěhovat přesto, že jsi se tolik zasloužil o stát a že všichni víme, jak jste se tu za ta léta zabydleli, jak to tu máte rádi a že vlastně nemáte kam jít -
- RIEGER** Oceňuji, Vlastíku, že to takhle bereš. Po pravdě řečeno, vůbec jsem o těchto věcech nepřemýšlel a měl jsem víceméně za samozřejmé, že tu zůstaneme -
- KLEIN** Vždyť já taky! Začal jsem se tím vlastně zabývat až v okamžiku, kdy mě mí poradci upozornili, že by do toho mohl někdo začít šťourat - a umíš si jistě představit, co by z toho dokázal vytěžit takový Fuj!
- RIEGER** A jaké řešení tedy navrhuješ?
- KLEIN** Prostě ti to stát pronajme. Pochopitelně za snesitelné peníze, to si už obhájíme snadno -
- RIEGER** To by nebylo špatné. Co říkáš, Ireno?
- IRENA** Švédská královna mi jednou řekla: nic není zadarmo -
- KLEIN** Nepřicházím samozřejmě nabízet nějaký obchod, a tím méně s bydlením. Přiznám se, že taková představa by mě osobně urážela a skrze mne i celé vedení. Takhle totiž politiku opravdu dělat nechceme a kdo si to o nás

myslí, ten zapomíná, že omyl tohoto typu nemůže zůstat bez odezvy!

RIEGER Klid, Vlastíku! Irena to tak nemyslela!

(Z přilehlého stavení přijde VIKTOR s přecpanou aktovkou v ruce)

VIKTOR Na shledanou -

KLEIN Buďte zdrav, Viktore! Určitě se nevidíme naposled -

VIKTOR Určitě ne, pane náměstků!

(VIKTOR odejde)

KLEIN Na druhé straně ale nutno říct, že nové vedení v tobě, Viléme, nechce vidět nepřítele a rozhodně nemá v úmyslu cokoli vyhrocovat. K čemu by to bylo? Jen by to mohlo vést k nestabilitě ve státě. Předpokládá se tudíž logicky, že ani ty nebudeš - aspoň veřejně - vystupovat proti nám -

RIEGER Nemůžeš na mně, Vlastíku, chtít, abych si o některých lidech myslel něco jiného, než si myslím -

KLEIN Nám je přece jedno, co si o nás myslíš!

IRENA A o co tedy jde?

KLEIN *(k RIEGEROVI)* Bylo by v zájmu politického klidu ve státě, kdybys v pravou chvíli na pravém místě pravým způsobem dal najevo, že podporuješ nové vedení, protože nechceš zpochybňovat demokratický řád v naší zemi a jeho zákonné mechanismy, jak jsou dnes nastaveny. Vždyť i my chceme dát do centra svého

politického zájmu člověka a i my chceme, aby naše země byla bezpečným místem!

(Přítomní znehybní)

HLAS

(z reproduktoru) Mám pocit, že tento dialog byl z hlediska hry sice důležitý, ale zároveň trochu nudný. Nezdá se mi ale, že bych za to úplně mohl. Na svou hru mám pochopitelně vliv, to popírat nemohu, hlavně se ale při psaní snažím sloužit logice věci samé, která se mi zdá důležitější než mé pocity. Jsem tedy jen lepším či horším prostředníkem něčeho, co mě přesahuje. Ale nemohu vyloučit ještě jednu možnost: že jde jen o výmluvu. Vždyť svádět všechno na takzvané "cosi mimo nás" je tak snadné! Když někdy vidím, co všechno bývá různým "cosi" házeno na hřbet, je mi jich upřímně líto!

(Přítomní ožijí. Všichni pohlédnou na RIEGERA. Krátká pauza)

RIEGER

Rozmyslím si to -

IRENA

Co si na tom chceš, prosím tě, rozmýšlet?

KLEIN

Vilíme, víš, že jsem to vždycky s tebou myslel dobře. Právě proto tě prosím, aby ses postavil nohama na zem. Pokud se do zítřka nějak pozitivně neozveš, budu vědět, co to znamená -

(KLEIN si ve stoje vezme ještě jednu sušenku a zvolá na IRENU)

Pozdravuj Moniku!

(KLEIN odejde)

IRENA Viléme -

RIEGER Ano, drahoušku -

IRENA Co to je za korespondenci?

RIEGER Co já vím -

IRENA Něco intimního?

RIEGER Víš přece, že citlivé věci jsem vždycky páčil -

IRENA Páčil, páčil, až se spálil! (*Volá do různých stran*) Osvalde!
Osvalde! Vstávej!

Konec druhého dějství

Třetí dějství

(Na scéně je sad u Riegerovy vily. O den později. Přítomen je jen OSVALD, který srovnává zahradní nábytek. Zvolna přichází IRENA doprovázená MONIKOU a BABIČKOU. IRENA se usadí, dámy ji obklopí)

IRENA Kde je Vilém?

OSVALD Pan kancléř je v koupelně -

BABIČKA Ted'? Odpoledne?

OSVALD Každou chvíli bude hotov, už před deseti minutami jsem slyšel odtékat vodu z vany, ted' se zřejmě holí, voní, češe a pomáduje. Pak mu zbývá jen se obléct -

IRENA Aha, interview. Moniko, budeš tak hodná -

MONIKA Fialový svetřík?

IRENA Jestli není pomačkaný -

MONIKA Podívám se na něj -

IRENA Díky -

(MONIKA odejde do vily)

IRENA Osvalde, najdi, prosím tě, ten malovaný talíř od Ceausesca, dej na něj nějaké ovoce, vezmi ubrousky, talířky a nožíky a všechno to sem přines -

BABIČKA Čekáte zase ty novináře? Já bych jim už nic nevysvětlovala, Vilém jim přece řekl všechno -

(OSVALD se ukloní a odejde do vily. Na schůdkách se mine s HANUŠEM)

HANUŠ Vilém tu není?

IRENA Jak vidíš -

HANUŠ Potřeboval jsem se ho na něco zeptat. Běží už jen o nějaké kancelářské potřeby -

IRENA Neříká to nahlas, ale mrzí ho ten Gándhí -

HANUŠ Mě taky -

(HANUŠ odejde zpět do vily, na schůdkách se mine s MONIKOU, která nese líčidla, fialový svetřík a tmavé brýle. Vše pokládá na stůl, IRENA vstane, svlékne se do podprsenky a oblékne si svetřík. To, co svlékla, podá MONICE, usedne a začne se líčit a česat. MONIKA zamíří s oděvem k vile. Přítomní znehybní)

HLAS *(z reproduktoru)* Co chvíli se mi stane, že si vzpomenu na něco, na co jsem zapomněl, ale vzápětí zapomenu, na co jsem si vzpomněl. Začíná to být vážné. Každou chvíli například zapomenu, kdo je na jevišti a kdo odešel, zda někdo někomu tyká nebo vyká, jakou měl náladu, když odešel, a tak dále a tak dále. Může se mi klidně stát, že někdo přijde a už nikdy neodejde, anebo naopak odejde hned na začátku a už nikdy neprijde,

anebo má přijít, ačkoli už je na scéně, nebo má odejít dvakrát za sebou, aniž mezitím přišel. Budu psát básně

-

(Přítomní ožijí. MONIKA odejde do vily. Po chvilce přijde z vily RIEGER, je fešácky oblečen a učesán, ba i výrazně napudrován. Jeho vlasy mají nápadný tmavohnědý přeliv)

IRENA *(líčí se)* Vydírají tě -

RIEGER Já vím -

IRENA Neměl jsi říkat, že si to rozmyslíš -

RIEGER To se tak říká -

IRENA Podpořit je by znamenalo plivnout sám sobě do tváře! Nemohla bych si tě vážit!

RIEGER Já vím -

(Z vily přijde OSVALD s tákem. Na něm má veliký ozdobný talíř s ovocem, ubrousky, talířky, nožiky, ale také láhev šampaňského a sklenky. Ovoce a příslušné věci položí na stůl, s šampaňským odejde do pozadí, kde se úslužně postaví. Z přilehlého stavení přijde VIKTOR)

VIKTOR Už se blíží. Mohl bych jen maličkost?

RIEGER Spálil jste to?

VIKTOR Myslím si, pane doktore, že byste měl být sice pevný, ale zároveň trochu diplomatický. Příliš záhy příliš odmítavý postoj k novému vedení by mohl působit kontraproduktivně, mohlo by se totiž zdát, že se s tím vším neumíte vyrovnat - že je ve vás nějaká bolest -

hořkost - zhrzenost - pocit nenahraditelnosti - nebo tak něco -

IRENA Ty máš tedy poradce!

RIEGER Viktor není můj poradce, ale bývalý tajemník mého bývalého tajemníka Hanuše. Spálil jste to?

VIKTOR Promiňte, řekl jsem jen svůj názor, promiňte. Až přijdou, uvedu je -

RIEGER Spálil, nebo nespálil?

VIKTOR Čas! Čas! Kde ho najednou tolik vzít?

(Viktor odběhne do přilehlého stavení. IRENA se dolíčila a dočesala, skládá líčidla a nasazuje si brýle do vlasů)

RIEGER Mami, nepodívala by ses, jestli nám už uzrály nějaké višně?

BABIČKA Jak chceš, synku -

(BABIČKA odejde do vily. Na schůdkách se mine s MONIKOU)

IRENA Před tou Weissenmütelhofovou ses včera naparoval jako krocan! Vid', Moniko?

(MONIKA pokrčí rameny)

Byl to hrozný pohled. Vyloženě jsem se za tebe styděla. Copak to máš zapotřebí, takhle se ponížovat před každou sukní? No řekni, Moniko -

(MONIKA pokrčí rameny)

RIEGER Jsou to nesmysly. Choval jsem se k té dámě jako ke komukoliv jinému -

IRENA Dámě? Tsss!

(Za scénou začne znít Óda na radost. Po chvílce náhle ustane. Z vily přijde ZUZANA. Nese otevřený počítač a sluchátka, mezi uchem a ramenem má mobilní telefon. Zamíří k houpacímu)

ZUZANA *(do telefonu)* Now? And why not Lili? Yes - yes - it is possible - Fine! Fine! See you later! Bye - bye -

(ZUZANA zastrčí mobilní telefon do kapsy, usedne na houpáčku, rozloží si na klíně počítač, nasadí si sluchátka a začne s počítačem pracovat. Ničeho kolem si nevšímá. Pauza)

IRENA Miluješ mě?

RIEGER Ano -

IRENA Víc než tenhle dům?

RIEGER Ano -

IRENA Víc než tenhle sad?

RIEGER Ano -

IRENA Víc než politiku?

RIEGER Ano -

IRENA Víc než sebe sama?

RIEGER Ano -

IRENA Kdybys nepovídal!

(Z přilehlého stavení přijde VIKTOR a jde vstříc JACKOVI a BOBOVI, kteří přicházejí. Z vily přijde BABIČKA s košíkem v ruce, projde scénou a odejde. Přítomní znehybní)

HLAS *(z reproduktoru)* Mám rád v divadle příchody, odchody a návraty, vstupy a výstupy ze zákulisí na jeviště a z jeviště do zákulisí, skoky z jednoho světa do druhého. A na jevišti brány, ploty, zdi, okna a samozřejmě dveře. Jsou to hranice světů, řezy prostorem a časem, zprávy o jejich zakřivenosti, počátcích a koncích. Každá stěna či dveře nám říkají, že je něco za. Připomínají tím, že za každým za je vždycky ještě nějaké další za. Nepřímo se vlastně ptají, co je za posledním za, čímž vlastně otevírají téma tajemství vesmíru a bytí vůbec. Aspoň myslím.

(Přítomní ožijí. JACK se usadí, vyndá si z tašky poznámky, blok a dva magnetofonky, položí vše před sebe, načež vytáhne několik výtisků Fuj, ukáže je všem přítomným a položí rovněž na stůl)

JACK Zítřejší Fuj. Pro vás -

IRENA Díky, Jacku. Dnešní nemáte?

JACK Vy ho nemáte?

IRENA Máme jen včerejší -

(Všichni mimo ZUZANY si vezmou výtisk, nějaké zůstanou na stole. IRENA a MONIKA svými výtisky nějaký čas listují a pak je odloží, VIKTOR, který stojí opodál, drží svůj výtisk v ruce. BOB přechází po scéně a fotografuje,

především se snaží mít záběry, na nichž je v rukách přítomných vidět Fuj)

RIEGER Mám nápad, přátelé. Je to můj první velký rozhovor po té velké životní změně a pracuje se mi na něm s vámi dobře. Není to důvod, abychom si dali šampaňské?

(Všichni přikyvuji, OSVALD ihned rozdává skleničky, otevírá láhev a nalévá. JACKOVI chce do šampaňského nasypat skořici z pytlíku, který vytáhl z náprsní kapsy)

JACK Dnes ne, díky -

BOB Ale já bych si dal -

(OSVALD sype BOBOVI do skleničky skořici, následuje společný přípitek)

RIEGER Tak na zdraví! Na to, aby to s námi všechno dobře dopadlo! Možná nás čekají těžké chvíle. Ale pokud budeme držet pohromadě, budeme se mít všichni aspoň trochu rádi, navzájem si naslouchat a jeden druhého chápat, nezmůžou proti nám nic!

IRENA Jsme s tebou, Viléme! Buď s námi!

(JACK se dlouho probírá poznámkami, až konečně nalezne otázku. Zapne magnetofonky. Odpověď si zapisuje)

JACK *(čte)* Pane doktore Riegere, mohl byste nám říct, v čem bylo jádro vaší hospodářské politiky v době, kdy jste byl kancléřem?

RIEGER Dobrá otázka. Jádrem mé politiky byla snaha významně snížit daňové zatížení občanů. Všechny daně by byly postupně snižovány, některé by byly zrušeny, jako například daň z dědictví úroků z úroků. Snižování daní

by vedlo k hospodářskému rozvoji, který by umožňoval státu zvyšovat postupně všechny důchody a sociální dávky tak, aby na ně všichni lidé opravdu dosáhli - je to srozumitelné?

IRENA Nechtěl jsi říct svou oblíbenou větu "méně státu"?

RIEGER Méně státu, méně daní a vyšší důchody a dávky. Tak by se to dalo zjednodušeně říct -

JACK *(čte)* A jak váš projekt pamatoval na ženy?

RIEGER Časem měla být ženám, které jsou zaměstnané, vyplácena zvláštní dávka za to, že vedou ještě domácnost -

IRENA O tom jste často mluvili. Říkali jste tomu "nádobné". Smály jsme se tomu, vzpomínáš, Moniko?

(MONIKA s úsměvem přikývne)

VIKTOR Promiňte, ale snad by bylo v tuto chvíli na místě připomenout, že došlo jen k úvahám v dlouhodobém horizontu -

RIEGER Určitě by to nešlo všechno uskutečnit hned. Na druhé straně jsme ale chtěli skoncovat s politikou věčných odkladů -

JACK Pokud jde o hospodářskou politiku, mohl bych se ještě zeptat, jak - *(rychle hledá v poznámkách)* - jak jste chtěli - čím jste chtěli - *(našel otázku)* čím jste chtěli přitáhnout zahraniční investice?

RIEGER Na to je několik nástrojů. Pijete? Mají všichni? Osvalde, můžeš dolít -

(OSVALD všem dolévá. Z vily přijde HANUŠ)

HANUŠ Viléme -

RIEGER Za prvé tam, kde by eventuální zahraniční investor zamýšlel něco postavit, například sklad či skládku, jsme chtěli odstranit krajinné nerovnosti, vykácet stromy, spálit křoví, zavést vodu, plyn, elektřinu, internet a vybudovat silnice a parkoviště. Zvedli bychom tím zaměstnanost, což by vedlo ke snížení nezaměstnanosti -

HANUŠ Viléme -

RIEGER Za druhé jsme jim chtěli povolit takzvané povolovací výjimky, včetně povolení nulového či záporného placení daní a zvláštních odměn za ziskové podnikání -

HANUŠ Viléme -

RIEGER No a za třetí - co bylo za třetí, Viktore?

VIKTOR Už si nevzpomínám, pane doktore -

HANUŠ Viléme, nezlob se -

RIEGER Nebyla to nabídka dotace polyfunkční prezentace příslušné korporace?

VIKTOR Nevím. Ano. Asi. Možná -

(IRENA kývne na MONIKU, ta k ní přistoupí, IRENA jí pak dlouze něco šeptá, MONIKA přikyvuje)

HANUŠ Viléme, nezlob se, ale mám tu menší problém -

RIEGER Co je?

HANUŠ Podle výdejních protokolů správního odboru jsi před několika dny vyfasoval sto mazacích gum, padesát barevných per, litr inkoustu, deset balíků papíru - neměli bychom něco z toho vrátit?

VIKTOR *(vykřikne)* To nech být, Hanuši!

HANUŠ Nemůžeme se přece nechat chytit na takové hlouposti!

RIEGER Jdi k šípku, vystrašenče!

(IRENA skončila své šeptání, MONIKA odejde do přilehlého stavení, HANUŠ odejde do vily. JACK nalézá po delším hledání další otázku)

JACK *(čte)* Jak byste, pane doktore, reagoval na kritické hlasy, které vám vytýkaly, že jste nedostatečně bojoval proti korupci, zvláště u předních politiků?

RIEGER Pravý opak je pravdou. Byl jsem to přece já, kdo jako první upozornil na nejasnosti kolem Kleina!

IRENA Když politik koupí pro sebe a pro své příbuzné krátce po sobě pět luxusních vil, není to divné? Vilém na to otevřeně poukazoval - a co se stalo? Všichni ho začali tupit a Klein se jen smál! Je to tak, Viléme?

RIEGER Je -

VIKTOR Jen pro přesnost: trestní oznámení jsme nepodali. Takže formálně -

RIEGER Podali nepodali, každý ví, že s korupcí bych býval pěkně zatočil, mít na to víc času. Vždyť v posledních patnácti letech to byla má priorita!

(Z přilehlého stavení přijde MONIKA, jde k OSVALDOVI a něco mu šeptá. On pokyvuje, pak se ukloní a odejde do přilehlého stavení. MONIKA mimicky naznačí IRENĚ, že je cosi zařízeno)

RIEGER Jestli ale mohu trochu za hranice vašeho dotazu: slušnost a mravní zásady jsem vždycky považoval za veledůležitý doplněk trhu. Chtěl jsem prostě, aby tato země byla bezpečné místo. Pro všechny!

IRENA To jsi už říkal, Viléme -

RIEGER Některé věci je třeba říkat pořád! Například že jsou chvíle, kdy je nutné svobodu bránit i silou. Proto máme přece armádu, policii, zpravodajskou službu, druhou policii, milice, přepadové brigády, úderná komanda, armádu a tak -

(Přichází BABIČKA s košíkem plným višní. Doprovází ji KNOBLOCH s hráběmi. Z přilehlého stavení přijde OSVALD s novou lahví šampaňského. Otevírá ji a všem dolévá, přitom se pořád tiše směje)

IRENA To je šampaňské, které jsem si přivezla před lety z Paříže. Koupili jsme ho na bulváru Saint Germain s Jackem Langem. Miloval ho, zvláště ročník dvacet dva, říjnový sběr. (K OSVALDOVI) Čemu se směješ?

OSVALD Jepichodov zlomil tágo!

IRENA Co tady má co dělat Jepichodov? Kdo mu dovolil hrát kulečnick? Já ty lidi nechápu -

(OSVALD potlačuje smích, rychle vezme ze stolu přebytečné věci, prázdnou láhev a podobně, dá je na tác, ukloní se a odejde do vily. BABIČKA ukazuje všem višně)

BABIČKA Letos bude hodně višní! Co s nimi uděláme?

KNOBLOCH Když jsem byl malý, višně se sušily, zavařovaly, nakládaly, dělala se z nich zavařenina. Sušená višeň bývala tenkrát měkká, šťavnatá, sladká, voňavá -

RIEGER Nejste sám, pane Knoblochu, kdo si to pamatuje. Povězte raději, co je nového. Jak o mně lidé mluví? Cítí tu ideovou i mentální propast mezi mnou a dnešním vedením? Tady páni novináři o tom totiž budou psát -

KNOBLOCH Lidem se líbí vicepředseda Klein -

RIEGER Cože? On už je vicepředsedou?

KNOBLOCH Bylo to před chvilkou v rádiu. *(Ukáže na Fuj)* Můžu?

RIEGER Prosím -

(KNOBLOCH si vezme jeden výtisk Fuje a odejde. BABIČKA si rovněž vzala výtisk a odchází do vily s košíkem. Cestou si prohlíží Fuj. JACK se probírá poznámkami, až nalézá novou otázku. Před vilou se BABIČKA zastaví)

BABIČKA *(zvolá)* Kateřina posnídala s Bradem v indické restauraci!

(BABIČKA odejde do vily)

JACK *(čte)* A teď z trochu jiného soudku. Cítíte se mladý, nebo starý?

IRENA Mentálně ani tělesně není vůbec starý!

JACK *(čte)* Jak vychází vaše dlouholetá přítelkyně paní Irena s vaší matkou a s dcerami?

RIEGER Irena vyjde skoro s každým. *(Zvolá)* Mami -

(Ve dveřích do vily se objeví BABIČKA s Fujem v ruce)

Pověz, jak vycházíte s Irenou?

BABIČKA Normálně -

JACK *(čte)* Myslíte si, paní Riegerová, že se mají váš syn a jeho dlouholetá přítelkyně paní Irena rádi?

BABIČKA Vilém se jí dost bojí -

IRENA Samozřejmě se mě nebojí, spíš se snaží, aby bylo všechno po jeho, ale já to respektuji a pokouším se mu vždycky vyjít vstříc, protože si ho ohromně vážím a miluji ho -

JACK A vy svou dlouholetou přítelkyni paní Irenu také milujete?

RIEGER Ano. Mohl bych říct -

IRENA V některých věcech je ohromně plachý a kloudné slovo z něj člověk nevymáčkne -

RIEGER Mohl bych říct -

IRENA V jiných zase vůbec plachý není!

- JACK** V jakých věcech?
- RIEGER** Mohl bych říct ještě něco o své školské politice?
- JACK** Prosím -
- VIKTOR** V té jsme toho moc nedosáhli -
- RIEGER** Neřekl bych, že jsem v tomto směru byl úplně neúspěšný. Chtěl jsem, aby naše školy opouštěli moudří, slušní a všestranně vzdělaní lidé. To byla hlavní idea mé plánované školské reformy. Jestli se uskutečňovala pomalu, byla to především vina některých učitelů, kteří nebyli dostatečně moudří, slušní a všestranně vzdělaní -
- JACK** Jste své dlouholeté přítelkyni paní Ireně dlouhodobě věrný?
- RIEGER** *(podrážděně)* Samozřejmě!
- JACK** Kdy jste spolu naposled spali?
- RIEGER** *(vztekle)* To je snad jedno, ne?
- JACK** Čtenáře Fuje by to nepochybně zajímalo -
- RIEGER** *(vykřikne)* Seru na ně!
- (Přítomní znehybní)*
- HLAS** *(z reproduktoru)* Snažně prosím herce, aby byli přirození, zbytečně nehulákali, vyhýbali se patosu, dobře artikulovali, drželi se přesně textu a neuchylovali se pokud možno k takzvané nadsázce. Děkuji.

(Přítomní ožijí. JACK vypne magnetofonky, složí poznámky a vše vrátí do tašky)

JACK

Snad jsme na nic nezapomněli. Můžu?

(JACK se postaví mezi RIEGERA a IRENU, oba obejmě v pase. BOB je fotografuje ze všech stran)

Smíme si udělat ještě pár snímků v domě?

IRENA

Ale rychle, prosím -

(IRENA odejde do vily, za ní odejdou JACK, BOB, VIKTOR a MONIKA. Nakonec jde RIEGER, na schůdkách se však zastaví a znehybní. Znehybní i ZUZANA)

HLAS

(z reproduktoru) Když autor potřebuje, aby nějaká postava na jevišti osaměla či měla s někým takový rozhovor, který nemohou slyšet ostatní, zkoumá obvykle, jak přebytečné postavy dostat z jeviště. Shakespeare se tím netrápil, postavy prostě odkudsi přicházely a kamsi odcházely podle toho, jak potřeboval. Dnes jsou různě složitě z jeviště odváděny, často tak, že musí připravit cosi k jídlu. Tím je zároveň zajištěno, že i jejich návrat, až k němu dozraje čas, bude přirozený. Něco totiž mezitím uvařily a v pravou chvíli to přinášejí. Nejsem si jist, zda kolektivní odchod na fotografování v domě nepůsobí jako snaha dostat všechny nějak pryč, protože má přijít něco, u čeho nemohou být. Ano, přiznávám, potřebuji, aby odešli. Dodávám k tomu ovšem, že je obvyklé takto zásadní interview doprovodit fotografiemi ze soukromí a že obyvatelé tohoto soukromí chtějí obvykle u toho být, ať už proto, aby v případě nutnosti něco narychlo uklidili, anebo z obavy, aby novináři něco neukradli.

(ZUZANA pokračuje v práci na počítači. RIEGER si všimne, že na scéně stojí BEA)

RIEGER Beo -

BEA Je to pravda, že vás chtějí odtud vystěhovat?

RIEGER Pronajali by mi to, kdybych je veřejně podpořil. Budou prý pokračovat v mé politice -

BEA Tomu nevěřím! Snad se budou k vaší politice hlásit, ale upřímné to nebude, protože jim jde především o moc. Byl jste celý život chlap, to je vaše identita, po všem, co jste prožil, se nemůžete vzdát! Všichni vám zkusíme sehnat přiměřený byt -

RIEGER Jste hodná, Beo -

(BEA políbí RIEGERA)

BEA Hezky voníte -

RIEGER To je tak trochu kvůli vám -

BEA Vůbec se mi zdáte mladší, než jak vás znám z televize. Nemáte téměř šediny -

RIEGER Ani nevíte, jak potřebuji občas povzbudit. A přichází-li vlídné slovo od mladé, hezké, moudré a všestranně vzdělané bytosti, posílí mě to dvojnásob!

(RIEGER a BEA se na sebe chvilku upřeně dívají, pak RIEGER BEU náhle obejmě a začne ji líbat. BEA se trochu, ale spíš jen naoko z objetí vymaňuje)

BEA Ne - tady ne -

RIEGER Pojd'!

(RIEGER uchopí BEU za ruku a rychle ji odvádí do altánku. Obejmou se a líbají. Z vily přiběhne smějící se OSVALD. V každé ruce drží polovinu zlomeného tága, obě si v místě lomu prohlíží, kroutí hlavou a stále se směje. Odejde do přilehlého stavení. ZUZANĚ zazní kdesi v kapse Óda na radost, ona odloží počítač, jde do popředí, vyndá z kapsy mobilní telefon a zapne ho. Hudba ihned ustane. ZUZANA pozorně naslouchá. Chvilí je hrobové ticho)

ZUZANA

(do telefonu) No a?

(Vtom se strhne vítr a začne pršet)

Konec třetího dějství

(P ř e s t á v k a)

Čtvrté dějství

(Na scéně je sad u Riegerovy vily. Týž den o chvíli později. Déšť i vítr ustaly. V altánku se objímají a líbají RIEGER a BEA. Nedaleko odtud spí za keřem OSVALD, není vidět)

IRENA

(volá za scénou) Viléme! Miláčku! Kde jsi?

(Přichází IRENA následována MONIKOU. Poblíž altánku se zastaví, zpozorní, pak do něj nahlédne a spatří RIEGERA s BEOU)

Viléme!

(RIEGER a BEA rychle vyjdou, rozpačitě se upravují. IRENA hledí chvíli na RIEGERA, pak mu dá políček)

RIEGER

Au -

(Krátká pauza, pak IRENA podruhé udeří RIEGERA do tváře)

Au -

(Krátká pauza, pak IRENA začne rychle RIEGERA políčkovat, on pouze uhýbá)

RIEGER Au - promiň - vysvětlím ti to - au!

IRENA Co mi na tom chceš vysvětlovat? Jsi starý, ubohý, směšný a samolibý prasák! Nebo přesněji: parodie prasáka!

BEA Tak na shledanou -

(BEA odejde. RIEGER přistoupí k IRENĚ a pokouší se ji pohladit. Ona ho odstrčí)

IRENA Proč myslíš, že jsem nechala přinést to francouzské šampaňské? Protože máme dnes patnácté výročí! Schválně jsem čekala, jestli si na to vzpomeneš. Samozřejmě jsi zapomněl. Ale nejen to. Ještě mě zradíš právě tenhle den a přímo v tomhle altánku, kde jsme spolu prožili tolik hezkých i divokých chvil!

RIEGER Přeceňuješ to. Prostě mě políbila - přece jsem ji nemohl odehnat -

(MONIKA se nakloní k IRENĚ a něco jí šeptá. IRENA přikyvuje a pak volá do různých stran)

IRENA *(volá)* Osvalde! Osvalde! Pálí se ti cibulka!

(OSVALD vstane, rozespale se rozhlédne, ukloní se a odejde do vily)

Uvědomuješ si vůbec někdy, co všechno jsem kvůli tobě ztratila? Byt. Místo vizážistky ve firmě Prcek a bratři. Rodinu. Byt. Chalupu. Kamarádky. Byt. Nejlepšího přítele -

RIEGER Jakého přítele?

IRENA Toho neznáš. Byt. Žila jsem jen pro tebe a tebou, ve všem jsem se ti přizpůsobovala, organizovala ti harmonické zázemí, přijala roli tvého stínu, všemožně sloužila tvé kariéře a pokorně snášela všechno, co k tobě patří, včetně tvé matky. Říkáš, že v centru tvé politiky je člověk. A přitom nemáš ponětí, co je to láska! Jsi stejný cynik jako vy všichni!

RIEGER Kdo my?

IRENA Vy všichni. Moniko, jdeme -

(IRENA vezme MONIKU za ruku a odchází s ní. RIEGER vykročí za ní)

RIEGER *(volá)* Ireno! Drahousku! Odpusť! Byla to jen taková hloupost -

(Přijde VLASTA s ALBÍNEM. Přítomní znehybní)

HLAS *(z reproduktoru)* Něco mi na předchozí scéně vadí, nevím přesně co. Vymyká se z poetiky hry? Je banální? Je moc plochá? Moc parodická? Málo parodická? Nebo naopak moc patetická? Co mám ale dělat, když ji líp napsat neumím?

(Přítomní ožijí)

VLASTA Díval ses na to?

RIEGER Na co?

VLASTA Na ty papíry, co jsme ti s Albínem dali -

RIEGER Ještě ne -

(Přijde KNOBLOCH s hráběmi)

KNOBLOCH Tak je to tady, pane doktore! Byl tu kurýr s vystěhovávacím dekretem. Bydlíte tu prý odedneška neoprávněně. Přidělili vám náhradní garsonku -

RIEGER Kde?

(Z přilehlého stavení přijde VIKTOR)

VIKTOR V nějaké vesnici asi sto verst odtud. Škoda že jste byl tak neoblomný, leccos se dalo uhrát, teď je zřejmě už pozdě -

RIEGER Půjdeme k Vlastě -

VLASTA Nezlob se, tati, znovu jsme s Albínem o tom mluvili, všechno jsme zvážili a došli jsme nakonec k názoru, že by to nebylo dobré řešení ani pro tebe, ani pro nás. Mačkali bychom se tam. A brzy bychom si šli na nervy. Zuzce by snad šlo na pár dní dát přistýlku do kuchyně. Ale co s babičkou? Kam s ní? Na vsi budeš mít klid. Co bych já za to dala, kdybych mohla žít na venkově!

(Z vily přijde BABIČKA s pánví v ruce. KNOBLOCH odejde)

BABIČKA Připálil cibuli. Co s tím mám dělat?

RIEGER Vyhod' to, mami -

BABIČKA I pánev?

RIEGER Buď ji vydrhni, nebo taky vyhod' -

BABIČKA Kde je Irena?

RIEGER Odešla -

BABIČKA Kam?

RIEGER Nevím -

BABIČKA Monika šla s ní?

RIEGER Ano -

BABIČKA Máme na ni čekat s večeří?

RIEGER Já nevím!

BABIČKA (*k VLASTĚ*) Vy tu s Albínem zůstáváte?

VLASTA Jdeme k Albínovým rodičům -

BABIČKA Na večeří?

VLASTA Jo -

BABIČKA A kde je Zuzanka? Před chvilkou tu byla -

RIEGER Nevím, mami -

BABIČKA Nešla na diskotéku?

RIEGER Možná -

BABIČKA Kam ale dala počítač?

RIEGER Už se prosím na nic neptej, mami!

BABIČKA Promiň. *(Prohlíží si pánev)* Asi ji budu muset vyhodit -

VIKTOR Není to úplně špatné -

RIEGER Co?

VIKTOR Ten rozhovor -

(VIKTOR odejde do přilehlého stavení. Přejde KNOBLOCH s hráběmi a otevřeným Fujem v rukách)

KNOBLOCH "Myslel jen na ženy", to je hlavní titulek na první straně. "Lásku nevyznává, ale je velmi smyslný, naznačila jeho současná milenka". "Neví se, zda jí je věrný" -

RIEGER To je dnešní?

KNOBLOCH Pozítřejší -

(RIEGER vytrhne Fuj KNOBLOCHOVI z rukou a prohlíží ho. Z přilehlého stavení přijde VIKTOR s jiným výtiskem téhož čísla Fuje. Prohlíží si ho spolu s BABIČKOU, která k němu přistoupila. VLASTA a ALBÍN obklopili RIEGERA a nahlíží mu do jeho výtisku přes rameno. Pauza)

Co to je za nesmysl? Je tam aspoň ten rozhovor celý?

VIKTOR Politické části tam nejsou -

RIEGER Proč jste je sem, proboha, pouštěl?

VIKTOR Vzpomínáte si, co vám jednou řekl Tony Blair? Když jim neodpovíte, odpoví si sami -

RIEGER Jste nemehlo! Nejapnější tečku za svou politickou kariérou si opravdu neumím představit!

VLASTA Měl by ses na ten náš návrh kouknout, je to v tvém zájmu, no řekni, Albíne!

(Albín přikývne. RIEGER zmačká výtisk Fuje a hodí ho po VIKTOROVI. VIKTOR odejde. Po něm odejde i KNOBLOCH)

BABIČKA Kam půjdeme? K Vlastě?

VLASTA Ale babi, co tě to, prosím tě, napadlo! K nám byste se přece nevešli! A máme s Albínem svůj život, nemůžeme pořád poslouchat tvé otázky! A kam bychom dali tvou postel? Kdo by nám všem vařil? Zuzka si brzy přivede kluka a co pak? Otec potřebuje psací stůl, přijímá novináře, je to prostě vyloučeno! *(K RIEGEROVI)* Podíváš se na to?

(Přiběhne MONIKA)

MONIKA Irena chtěla skočit ze skály!

RIEGER Z jaké skály? A skočila?

MONIKA Zadržela jsem ji -

RIEGER Díky, Moniko! Jste zlatá! Dávejte na ni, prosím vás, pozor!

MONIKA Budu -

(MONIKA odejde)

VLASTA Pravda, ten byt má sice spoustu čtverečních metrů, ale vnitřní dispozice je tak nešťastná, že my sami s Albínem tam co chvíli do sebe vrazíme. A všechno je tam všude slyšet. Ještě štěstí, že Albín toho moc

nenamluví. Člověk aby se tam bál jít i na záchod, vid', Albíne? Začíná krápat. Přečti si to! Jdem -

(VLASTA a ALBÍN odejdou. Přijde VIKTOR s nějakým papírem v ruce. Pomalu se zvedá větrík a začíná krápat)

- VIKTOR** Pardon, pane doktore, ale přišla zajímavá nabídka: jestli byste neměl zájem o takovou osobitou okružní jízdu. Vyprávěl byste veselé historky z kancléřského života - sem tam něco pikantního o jiných státnících - střídalo by se to s nějakými šlágry - mohla by jezdit i paní Irena - vizážistku byste přece potřebovali. Vešli byste se do jednoho mikrobusu -
- RIEGER** Kdo mi to, prosím vás, nabízí?
- VIKTOR** Show-travel-tourist-agency Vepřek, Einhorn, Prckové, Kaňková seniorka a společníci -
- RIEGER** Na to nereagujte. Aspoň zatím -
- BABIČKA** Co tedy bude?
- RIEGER** Vesnice bude! (K VIKTOROVI) Zajedete to zítra prohlédnout?
- VIKTOR** Nezlobte se, pane doktore, ale podle mne by bylo rozumnější, kdybyste urychleně navštívil pana vicepředsedu Kleina, jestli vás přijme. Anebo mu napsal. Jinak hrozí, že budou další komplikace. Člověk by měl stát na zemi -
- RIEGER** Pořád s tou zemí! Zajedete tam zítra?
- VIKTOR** Omlouvám se, ale jsem už ohlášen na jednom státním úřadě. Působilo by velmi nesolidně, kdybych se hned napoprvé omluvil -

(Přijde OSVALD)

OSVALD Večeře je na stole!

BABIČKA A co bude s tebou, Osvalde?

OSVALD Se mnou? Mám jít k Ragulinovým. Starat se jim o domácnost. Něco jako hospodyně -

RIEGER Jděte si třeba všichni k Ragulinovým! A pak rovnou k čertu!

(RIEGER vytrhne BABIČCE pánev z ruky, práskne jí OSVALDA po hlavě, pak ji kamsi odhodí a energicky odejde)

BABIČKA *(k OSVALDOVI)* Je ti něco? Pojd', než usneš -

(OSVALD se ukloní a odejde s BABIČKOU do vily, VIKTOR odejde do přilehlého stavení)

HLAS *(z reproduktoru)* Prázdnou scénu mám také rád. Otázka je, jak dlouho může být prázdná. Pozoroval jsem, že v první fázi se obvykle neděje nic. Lidé čekají. V druhé fázi zneklidní, protože nevědí, co se stalo. V třetí fázi začnou lehce hučet, protože v tom spatřují jakousi bezradnost divadla, které nedokáže vysvětlit publiku, proč se ani nehraje dál, ani nezavře opona. No a ve čtvrté fázi začnou lidé odcházet nebo se smát. Hlavně však: prázdná scéna má svůj zvláštní obsah. Své poselství. Je to do několika minut zhuštěná prázdnota světa. Prázdnota do té míry prázdná, že mlčí i o sobě samé.

(Pauza. Scéna lehce potemní, vítr sílí a déšť houstne. Zvolna přichází zmoklý RIEGER. Barva z vlasů mu stéká v malých potůčcích po tváři. Za ním jde HANUŠ se sochou Gándhího v náručí)

HANUŠ Vím, že ti na té soše záleží -

RIEGER Moc se líbila Mao Ce-tungovi, když u mne byl -

HANUŠ Nechám ti ji. Vezmu to na sebe. Ať mě třeba zavřou. Morálně ti patří -

(RIEGER a HANUŠ odejdou. Z vily přijde BABIČKA. Rozhlíží se a pak volá)

BABIČKA Viléme! Viléme! Kde jsi? Máme vajíčka a k tomu čerstvé višně!

(BABIČKA odejde do vily, přichází RIEGER s větví z keře kolem ramen a odjinud HANUŠ se sochou Gándhího v náručí)

HANUŠ Vy tady, pane? V noci jako tahle i noční tvorové se třesou strachy a šelmy zalézají do doupat!

RIEGER Na vás si nestěžuju, živly! Vám jsem nedal království! Tlučte do mě, když se vám to líbí! Stát je tu kvůli občanovi, nikoli občan kvůli státu. Jsem člověk, jemuž ukřivdili víc, než on kdy křivdil jiným. Prší. Píšeš básně?

HANUŠ Nemáte nic na hlavě, můj pane! Tady je nějaká salaš. Před bouří vás trochu ochrání -

RIEGER Máš pravdu, chlapče. Veď mě do salaše -

(HANUŠ odloží sochu, vezme RIEGERA za ruku a odvede ho do altánku, kde oba usedají)

Duj, větře, ať ti puknou tváře! Ať bije hrom a zaoblenou zem jedinou ranou zkuje v placku! Ty pukni, přírodo, a utrať sémě, z něhož se rodí nevděčníci!

(Z vily přijde OSVALD)

OSVALD Kde je můj pán?

HANUŠ Tady. Ale nech ho. Klid zkonejší mu potrhané smysly, jinak by se už nedal dohromady -

OSVALD Večeře stydne -

HANUŠ Ať!

(OSVALD se ukloní a odejde do vily)

RIEGER Dej psovi úřad a hned je z něj pán. Velcí zloději všejí ty malé. Kožich a talár skryjí všechno! O zločin obrněný zlatem si vyláme zákon zuby, do hříchu v cárech však projede jak nůž!

HANUŠ V tom nesmyslu je smysl!

RIEGER Rodíme se s pláčem. Jak poprvé si loknem vzduchu, hned je z toho křik a pláč. Náš celý svět je velké jeviště bláznů. To proto pláčem, když se rodíme! Méně státu!

(V následující scéně přicházejí z různých stran další postavy, vždy řeknou svou větu, projdou scénou a někudy zase odejdou. Jediný RIEGER scénu neopouští. Vítr i déšť slábnou)

IRENA Jak ses vyspal?

BABIČKA Pro které noviny pracujete?

VLASTA Mohla bych dostat ještě trochu skořice? Dáš si taky, Albíne?

ZUZANA Pozdravuj Moniku!

BEA Jepichodov zlomil tágo!

RIEGER Méně státu!

HANUŠ Nepřišel jsem vás vyjídát ani zdržovat -

OSVALD Nemáte nic na hlavě, můj pane!

JACK Vždycky jsem trpěl na Moniky -

BOB Tohle bylo přímo pod Akropolí -

VIKTOR Nechci deku!

KLEIN Já nejsem unavený, mami -

KNOBLOCH Nám je přece jedno, co si o nás myslíš!

KLEIN Já nejsem unavený, mami -

RIEGER Nechci deku!

IRENA Tohle bylo přímo pod Akropolí -

BABIČKA Vždycky jsem trpěla na Moniky -

VLASTA Nemáte nic na hlavě, můj pane!

ZUZANA Jsi hodná, Ireno -

MONIKA Nepřišla jsem vás vyjídát ani zdržovat -

HANUŠ

Líbíš se mi, Albíne!

(Na scéně se nenápadně shromáždili všichni, to znamená mimo RIEGERA IRENA, BABIČKA, VLASTA, ZUZANA, MONIKA, BEA, ALBÍN, HANUŠ, VIKTOR, OSVALD, JACK, BOB, KLEIN a KNOBLOCH. Všichni znehybní)

HLAS

(z reproduktoru) Takovýto lehce fantasmagorický či snový zmatek, sestavený z různých víceméně nahodile vybraných replik z předchozích scén, jejich obměn či drobných nesmyslů, si sám pro sebe nazývám balábile a umisťuji ho kus před koncem hry, snad na místě, kde by měla být katarze. Co to je? Předzvěst nějakého konečného zauzlení či rozuzlení děje? Metafora chaosu světa či chaosu v duši hlavní postavy? Čirý projev autorské rozvernosti? Produkt dramatické logiky? Pouhý naschvál? Asi všechno dohromady.

(Přítomní ožijí. Tiše začne znít zrockovaná Óda na radost. Všichni se začínají lehce pohupovat či vrtět v rockovém rytmu. Hudba sílí, tanec je stále živější a posléze dost divoký. Pak hudba náhle ustane. Všichni přítomní mimo RIEGERA se tiše vytratí do různých stran. Scéna se ihned naplno rozsvítí, rázem ustane i vítr a déšť)

RIEGER

Mně je teď hůř, než když mi bylo nejhůř!

(Přicházejí PRVNÍ STRÁŽNÍK a DRUHÝ STRÁŽNÍK)

PRVNÍ STRÁŽNÍK

Půjdete s námi, pane doktore -

RIEGER

Kam?

DRUHÝ STRÁŽNÍK

Na strážnici -

RIEGER

Proč?

PRVNÍ STRÁŽNÍK

Abyste nám podal vysvětlení -

RIEGER Nebudu vám nic vysvětlovat!

DRUHÝ STRÁŽNÍK Ale budete!

RIEGER Cože? Jsem zajat? Bez pomoci? Za smích osudu?
Prosím slušné zacházení. Výkupné bude!

PRVNÍ STRÁŽNÍK Líbu tě na brundibára, můj čuníku!

(RIEGER se lekne. Přítomní znehybní)

HLAS *(z reproduktoru)* Ještě jednou, prosím -

(Přítomní ožijí)

PRVNÍ STRÁŽNÍK Líbu tě na brundibára, můj čuníku!

RIEGER *(vzrušeně volá)* Nespálil to! Chci doktora! Prokleté dopisy!
Mám něco s mozkiem! Hnusná mladá Kaňková! Ó boží!

(Strážníci přistoupí k RIEGEROVI a každý ho uchopí na jedné straně v podpaždí. RIEGER se vzpírá, nechce jít, nechá se posléze táhnout s nehybnýma nohama. Je odvrácen. Vzápětí přiběhne zcela nahý ALBÍN, proběhne scénou a odběhne do vily)

Konec čtvrtého dějství

Páté dějství

(Na scéně je sad u Riegerovy vily. O den později. Kolem zahradního nábytku stojí několik velkých kufrů, mezi nimi je i socha Gándhího. O jeden kufr je opřen malbou k hledišti velký portrét RIEGERA, který se objevil už v prvním dějství. Na jednom kufru sedí RIEGER. Má opět své původní šedivé vlasy, možná ještě šedivější. Není napudrován, působí trochu sešle či schlíple, zvlášť v kontrastu se svým mladistvým a elegantním vzezřením na obraze. Krátká pauza. Z vily přijde BABIČKA s chumlem ponožek, který začne cpát do jednoho z kufrů)

BABIČKA Jak ti je?

RIEGER Padají mi kalhoty -

BABIČKA Asi jsi zhubnul -

RIEGER Asi -

BABIČKA Nedáš si grog?

RIEGER Dnes ne -

(Z vily přijde OSVALD s ohromnou náručí vlhkého prádla, které začne cpát do některého z kufrů. Z přilehlého stavení přijde HANUŠ, projde scénou a odejde do vily)

BABIČKA Nemám natrhat ještě nějaké višně na cestu?

RIEGER Jak chceš, mami -

BABIČKA Budeme vyklízet i sklep?

RIEGER Nevím -

BABIČKA Přijedou nejprve pro nás a pak teprve pro kufry?

RIEGER Ano. Asi. Určitě -

BABIČKA Nebo nejdřív pro kufry a pak pro nás?

RIEGER Možná. Asi. Nevím -

(Z vily přijde HANUŠ se stohem stejných knih v náručí, zřejmě jde o nějakou encyklopedii. Projde scénou a odejde do přilehlého stavení. Přijde KNOBLOCH s hráběmi)

KNOBLOCH Prodali to!

RIEGER Co prodali?

KNOBLOCH Vilu i sad!

RIEGER Vážně? Stát to prodal? To jde? A komu?

KNOBLOCH Panu vicepředsedovi Kleinovi -

RIEGER Aspoň to bude ve známých rukách -

(KNOBLOCH odejde. Přijde VLASTA s nahým ALBÍNEM v náručí)

VLASTA Slunil se pod višněmi a trochu prokřehl -

BABIČKA Dej ho na chvíli k plotně -

(VLASTA s ALBÍNEM v náruči odejde do vily. Z přilehlého stavení přijde HANUŠ, projde scénou a odejde do vily. OSVALD nacpal prádlo do kufru, ukloní se a odejde do vily)

RIEGER Má pět vil. Na co potřebuje další?

BABIČKA Co po tobě včera chtěli?

RIEGER Ale jen nějaké vysvětlení -

BABIČKA Byli slušní?

RIEGER Ano. Asi. Určitě asi -

(Přicházejí IRENA a MONIKA, IRENA pokulhává, MONIKA ji podpírá)

Ireno! Měl jsem o tebe starost!

IRENA Co já husa na tobě mám? Proč ti vždycky všechno odpustím? Proč se mi dnes nic nedaří? Proč si ničím život s tebou, když bych se mohla mít tak dobře s - nebo s tím - no jak se jmenuje? - nebo s -

RIEGER Hlavně že to dopadlo jen takhle!

(Z vily přijde HANUŠ se stohem stejných knih. Přejde scénu a odejde do přilehlého stavení. Přijde KNOBLOCH s hráběmi a otevřeným Fujem v rukách)

KNOBLOCH *(za chůze předčítá)* "Milenka bývalého kancléře sváděla našeho redaktora." A u toho je fotka, jak ten novinář drží paní Irenu v pase -

(BABIČKA, RIEGER, IRENA a MONIKA obklopí KNOBLOCHA a hledí do Fuje. Z vily přijde HANUŠ se stohem stejných knih. Projde scénou a odejde do přilehlého stavení)

BABIČKA *(k IRENĚ)* Neměla sis ho pouštět k tělu. Je to tvá vina!

IRENA Jdi se vycpat, babi!

(KNOBLOCH s Fujem odejde)

IRENA Podepsals jim něco?

RIEGER Nevím. Asi. Určitě. Určitě asi -

BABIČKA A co?

RIEGER Zápis z jednání. Bylo to nevinné. Těžko se to odmítalo -

(Z vily přijde HANUŠ se stohem stejných knih. Projde scénou a odejde do přilehlého stavení)

IRENA Psal jsi to vlastní rukou?

RIEGER Jen podpis -

IRENA Vlastním písmem?

RIEGER Vždyť to bylo jen vysvětlení! Podepsal jsem, že jsem je vyslechl. A to je pravda. Co je na tom? Musím myslet na vás všechny. Ostatně nikdo nevíme, jaké zbraně mají ti brundibáři ještě v záloze!

IRENA Jací brundibáři?

(Z vily přijde HANUŠ se stohem stejných knih. Projde scénou a zamíří do přilehlého stavení)

RIEGER Neodpočineš si, Hanuši?

HANUŠ Rád, Viléme -

(HANUŠ odejde s knihami do přilehlého stavení. Z vily přijde OSVALD s basou piva. Postaví ji ke kufrům)

BABIČKA Kde je Jepichodov?

OSVALD Šel si zahrát k Ragulinovým -

(OSVALD stěží potlačuje smích, ukloní se a odejde do vily. Na schůdkách se mine se ZUZANOU, která má na zádech batůžek, v jedné ruce počítač, v druhé tašku s věcmi)

ZUZANA Tati, zve nás všechny k sobě Gérard -

RIEGER Kdo to je?

(HANUŠ přijde z přilehlého stavení a sedne si na nějaký kufr)

ZUZANA Jeden Francouz -

RIEGER Jaký Francouz?

ZUZANA Zastupuje tu firmu Smith, Brown, Stapleton, Bronstein and Stoessinger Inc. Má hezký dům -

(Za scénou zařehtá kůň)

RIEGER Jak ho znáš?

ZUZANA Je to můj partner. Dám kočímu adresu -

RIEGER Nevěděl jsem, že máš partnera -

ZUZANA Ty nevíš věcí, tati -

(ZUZANA položí své věci na zem, vyndá z kapsy mobilní telefon, vymačká na něm číslo, umístí si ho mezi ucho a rameno, uchopí opět své věci a odchází)

(do telefonu) Hallo! Everything is O. K. See you as soon as possible. Bye -

IRENA Jací brundibáři?

(ZUZANA odejde. Za scénou je slyšet zvuk motorové pily a padajícího stromu. Přítomní zpozorní. Z vily přijde VIKTOR s šálkem čaje, lahví rumu a mističkou sušenek. Vše postaví na stůl, rum nakape do čaje)

VIKTOR Pan vicepředseda tu má velké plány -

HANUŠ A co s tím máš společného ty?

VIKTOR Udělal mě svým poradcem. Ale možná to není jeho poslední slovo. Uvolnila se funkce náměstka. Nové vedení má docela dobrý program. Chce výrazně snížit daňové zatížení a zároveň zvýšit různé dávky. V mnohém na vás přímo navazuje. Chce například do centra své pozornosti postavit člověka -

RIEGER On tu bude bydlet?

VIKTOR Bydlí dobře a nechce se stěhovat. Chce tu podnikat -

(Za scénou zařehťá kůň a pak se ozve zvuk motorové pily a padajícího stromu. Pauza. Zvolna přichází KLEIN)

Tak jsem je v tom sadu trochu popohnal, pane vicepředsedo -

KLEIN Díky, Viktoro. Pracuje se mi s vámi dobře. Pěkně zdravím ostatní. Ahoj, Viléme - ahoj, Ireno -

RIEGER Buď zdráv, Vlastíku. Tak ti blahopřeji -

(KLEIN si vezme čaj, popíjí ho a k tomu pojídá sušenky)

KLEIN Mrzí mě, že musíte na vesnici. Ale tuhle stavbu nešlo dál odkládat. Budete jen sto verst odtud. Byli jste se tam podívat? Je tam hezká krajina? Vejdete se tam všichni? Viděl jsem, že kočár už čeká -

RIEGER Pojedeme raději k Gérardovi. To je jeden rodinný známý. Má tu hezký dům -

KLEIN Je to ten od Smithe, Browna, Stapletona, Bronsteina and Stoessinger Inc.? Nevím to jistě, ale mám dojem, že mu na něco přijdou. Prý tam bylo nějaké čachrování s nemovitostmi, daňové úniky a tak. Ráno mi o tom referoval Kaňka -

RIEGER Ten zoofil?

KLEIN Nic mu nedokázali. Je teď policejním prezidentem. Můžu vám přiblížit své plány?

RIEGER Promiň, Vlastíku, ale víš vůbec, že mě celou noc vyslýchali?

KLEIN Kaňkovi lidé?

- RIEGER** Asi. Určitě. Určitě asi -
- KLEIN** Můžu vám přiblížit své plány?
- RIEGER** Promiň, Vlastíku, ale tobě to nepřijde divné, že za mnou přišli právě včera -
- IRENA** A dnes ty pomluvy ve Fuji -
- KLEIN** Přeptám se na to zítra ráno generála Kaňky -
- RIEGER** Snad ten člověk není generálem!
- KLEIN** Museli jsme mu propůjčit odpovídající hodnost, jinak by neměl dostatečnou autoritu po tom všem, co se mu stalo s těmi telaty. Můžu vám přiblížit své plány?
- VIKTOR** Myslím, pane vicepředsedo, že to bude všechny moc zajímat. Máte to totiž skvěle promyšleno -
- KLEIN** Tady, kde je teď nevýdělečný sad, postavíme středně velké společensko-obchodní centrum. Budou tam tři kina, pět prodejen, masážní salon, holičství, butik, redakce Fuje, řezník, benzinová pumpa, taneční sál, tetovací ordinace, kino, starožitnictví, řezník, redakce Fuje a tři restaurace, včetně thajské. Tamhle v přilehlém stavení bude kasino. Patří to neodmyslitelně k této době. Nebo snad ne, Viktore?
- VIKTOR** Myslím, že to k ní neodmyslitelně patří!
- KLEIN** Mám dobrého člověka na řízení kulečnickového sálu, jmenuje se Jepichodov. A konečně tam, ve vile, bude moderní erotický klub. Jde mi totiž o to, aby celý areál trvale žil. A bude-li přes den hlavní pozornost veřejnosti upřena ke společensko-obchodnímu centru, pak

vpodvečer zvolna převezme štafetu života ta hezká vila, kterou samozřejmě jen trochu přestavíme. Vycházím přitom z principu, kterému říkám "méně státu". Proto chci ten podnik pronajmout jednomu příteli bez jakékoli politické funkce, tedy ryzímu soukromníkovi, který má v té branži už dlouho skvělé jméno a ohromné zkušenosti z mnoha zemí. Stovky ukrajinských děvčat mu vděčí za vše -

RIEGER Myslíš Kaňkova strýce?

KLEIN *(vztekle zařve)* To je snad jedno, čí je to strýc!

(Přítomní znehybní)

HLAS *(z reproduktoru)* Víím, že mi nepřísluší do toho mluvit. Ale nešlo by to civilněji? Děkuji.

(Přítomní ožijí)

KLEIN To je snad jedno, čí je to strýc -

(Za scénou zařehtá kůň a je slyšet zvuk motorové pily a padajícího stromu. Pauza)

A co budeš dělat ty? Máš už něco vyhlédnutého?

RIEGER To víš, není to lehké, celý život jsem se věnoval jen politice -

KLEIN Měl bych jeden nápad. Nechtěl bys dělat poradce tady mému poradci Viktorovi?

RIEGER Poradce?

KLEIN Jo -

- RIEGER** Tvému poradci?
- KLEIN** Jo -
- RIEGER** Tedy poradce bývalému tajemníkovi mého bývalého tajemníka?
- KLEIN** Politice přece rozumíš, když se jí celý život věnuješ, byla by škoda, kdyby tvé zkušenosti přišly nazmar. Možná - kdybys byl víc spolupracoval - jsi mohl být výš, na druhé straně je to pořád ještě lepší než dělat u hnoje a stydět se po celý zbytek života za nějakou intimní sprostárničku, kterou jsi napsal před patnácti lety a kterou teď otiskl Fuj. Víš přece, že mezirezortní komise pro dějiny, myslím komisi mladé Kaňkové, je děravá jak řešeto! Tak bereš?
- IRENA** Nebere!
- KLEIN** Jak si kdo ustele, tak si lehne. Můžu se zeptat, Moniko, co děláte zítra večer? Mohli bychom zajít na večeři. Znam skvělou čínskou restauraci, prý tam jednou jedl i bahrajnský princ. Byla byste mým hostem, všechno bych platil, jídlo, pití, jídlo -
- MONIKA** Nezlobte se, pane vicepředsedo, ale zítra večer budu už v Paříži. Jack Lang mě čeká po osmé U dvou magotů, vid', Ireno?
- IRENA** Musela jsem ji dost přemlouvat. Jack se ale nedal odbýt. Vždycky trpěl na Moniky -
- BABIČKA** Pojedeš s ní?
- IRENA** Copak můžu teď Viléma opustit? Co by si beze mne počal? Určitě ani neví, kde jsou kolíčky na prádlo!

(k RIEGEROVI) Jací brundibáři?

KLEIN Tak si to tam pěkně užijte, Moniko! Doufám, že máte v pořádku pas!

(KLEIN se nápadně dlouho směje. Za scénou je slyšet zvuk motorové pily a padajícího stromu)

(k RIEGEROVI) Tak co?

RIEGER Musím si to rozmyslet -

IRENA Co si na tom chceš, prosím tě, rozmýšlet?

KLEIN Co si na tom chceš, prosím tě, rozmýšlet?

HANUŠ Co si na tom chceš, prosím tě, rozmýšlet?

RIEGER Tobě se to mluví, Hanuši, když nemáš rodinu! Přece nás nebude všechny živit Albín!

VIKTOR Jsou tady!

IRENA (k BABIČCE) Nedohlédla bys na kočár?

(VIKTOR vyběhne vstříc JACKOVI a BOBOVI, kteří přicházejí. BABIČKA odejde. KLEIN usedne na houpačku. VIKTOR vezme ze stolu místičku sušenek, jde ke KLEINOVÍ, lehce ho houpe a přitom mu nabízí sušenky. KLEIN je bude pojídat až do konce svého houpání. HANUŠ přistoupí k RIEGEROVI)

HANUŠ (tiše) Myslíš, že bylo dobře, žes jim něco podepsal?

RIEGER (tiše) Dej mi pokoj, srabe!

(JACK vytahuje z kapsy usmolený papírek a prohlíží si ho. BOB fotografuje)

- HANUŠ** To nebylo dobré, co jste s tím rozhovorem provedli -
- BOB** My za to nemůžeme, redigoval to náš nový art-director-manager pan bakalář Kaňka junior s naší novou PR agentkou paní magistrou Kaňkovou seniorkou -
- JACK** *(čte z papírku)* Dobrý den, pane vicepředsedo. Naše čtenáře by zajímalo, jestli nové vedení naváže na dílo bývalého kancléře -
- KLEIN** Chceme v budoucím období navázat na všechno, co bylo v předchozím období dobré, a zároveň se oprostít od všeho, co bylo v předchozím období špatné. Je to jasné?
- VIKTOR** Moc hezky řečeno!
- JACK** *(čte)* A v čem je hlavní cíl vaší politiky?
- KLEIN** Stát je tu kvůli občanovi, nikoli občan kvůli státu. Chceme, aby tato země byla bezpečným místem pro svobodného a všestranně vzdělaného člověka. A nejen pro něj! I pro jeho rodinu!
- VIKTOR** Bravo! Teď jste všem svým nepřátelům, pane vicepředsedo, pěkně vytřel zrak!
- KLEIN** Vidíte, Viktore? Taky si myslím, že jsem byl dnes ve formě, takže jsem jim pěkně zamotal hlavu!

(JACK si prohlíží z obou stran papírek. Za scénou zařehtá kůň. Z vily přijde OSVALD)

IRENA Uklidil jsi, Osvalde, to prádlo ze sadu?

OSVALD Je v kufru -

IRENA Ale nenacpals ho tam vlhké, vid', že ne?

OSVALD Ne. Asi ne. Určitě asi ne -

(OSVALD začne snášet rozptýlené kufry na jednu úhlednou hromadu, HANUŠ tam přenáší i sochu Gándhího a obraz. JACK mezitím našel v jiné kapse jiný usmolený papírek. Obrátí se k RIEGEROVI)

JACK Můžu se zeptat na něco i vás?

RIEGER Prosím -

JACK *(čte)* Je to pravda, že vás opustila vaše dlouholetá přítelkyně bývalá vizážistka paní Irena a že máte novou milenkou vědkyni?

RIEGER Nezlobte se, ale k tomu se nebudu vyjadřovat!

JACK *(čte)* A nevyjádříte se ani k tomu, proč se k tomu nebudete vyjadřovat?

RIEGER Nevyjádřím -

JACK *(čte)* A nevyjádříte se ani k tomu, proč se nevyjádříte ani k tomu, proč se k tomu nebudete vyjadřovat?

RIEGER Nevyjádřím -

JACK *(čte)* A nevyjádříte se ani k tomu, proč -

MONIKA Vždyť se, sakra, k němu vrátila!

IRENA Někdo tu musí přece dávat pozor, aby zas něco nepodepsal! (K RIEGEROVI) Jací brundibáři?

(BOB přistoupí k JACKOVI a něco mu šeptá do ucha, JACK pokyvuje hlavou. Za scénou je slyšet zvuk motorové pily a padajícího stromu. OSVALD a HANUŠ skončili svou práci. HANUŠ usedne na jeden kufr)

OSVALD (k HANUŠOVI) Plné vozy sušených višní vozili kdysi do Charkova!

(OSVALD vyndá z basy piva, kterou před chvílí přinesl, láhev, otevře ji, napije se a pak s ní odejde do altánku a usedne tak, že není v podstatě vidět. JACK se obrátí k RIEGEROVI)

JACK A ještě něco, pane doktore: je pravda, že uvažujete o tom, že přijmete místo poradce -

(Přibíhá KNOBLOCH s hráběmi a mává výtiskem Fuje)

KNOBLOCH (čte) "Bývalý kancléř nechce opustit vládní vilu!"

JACK Že přijmete místo poradce poradce -

KNOBLOCH (čte) "Vicepředseda Klein chce v bývalé vládní vile vybudovat areál pro širokou veřejnost a jeho plány mu maří její bývalý obyvatel bývalý kancléř Rieger, který se nechce vystěhovat!"

JACK O tom, že přijmete místo poradce poradce poradce poradce poradce pana nového kancléře?

KLEIN Jsem vicepředseda, nikoli kancléř. Zatím!

(KLEIN se nápadně dlouho směje. OSVALD v altánku usnul. KNOBLOCH s Fujem odejde. Za scénou zařehtá kůň a pak je slyšet zvuk motorové pily a padajícího stromu. Krátká napjatá pauza. Všichni hledí zvědavě na RIEGERA. JACK si dělá poznámky na usmolený papírek, BOB občas fotografuje, KLEIN se za pomoci VIKTORA lehce houpe. RIEGER vyndá z kapsy sportovní čepici s nápisem "I love you" a obřadně si ji nasadí)

RIEGER

Tak podívejte, pane redaktore! Člověk se musí především zeptat sám sebe, o co mu v životě jde. V mém případě jsou dnes jen dvě možnosti. První možnost: už natrvalo budu žít jen z toho, co bylo, neustále na to vzpomínat, pořád znovu a dokola se k tomu vracet, analyzovat to, vysvětlovat a obhajovat, znovu a znovu to srovnávat s tím, co je teď, a dokládat, oč to bylo tehdy všechno lepší, prostě se už jen plně věnovat své vlastní stopě v historii, svým dávným zásluhám, své vlastní památce a jejímu pomníčku u naší cesty světem -

(Za scénou je slyšet zvuk motorové pily a padajícího stromu. Z vily přijde VLASTA s ALBÍNEM. ALBÍN je normálně oblečen, jen má přes ramena běžovou deku. Oba se zastaví a naslouchají RIEGEROVI)

Takovým postojem se ovšem mohu, pane redaktore, pozvolna proměňovat v dost obskurní figurku na okraji dění, která umí jen očerňovat, připomínat, s kým vším se znala, a nakysle se posmívat všemu, co přišlo po ní -

(Za scénou zařehtá kůň)

A následek? Kdekdo si bude myslet, že jsem jen zatrpklý ješita, který pohrdl velkorysou nabídkou, aby vložil své zkušenosti do další smysluplné práce pro svou zemi. To je tedy, pane redaktore, první možnost, kterou před sebou mám. Ale je přede mnou ještě druhá možnost -

HANUŠ Promiň, Viléme, ale kdybys někdy něco ode mne potřeboval, víš, kde mě hledat -

RIEGER Díky za všechno, Hanuši, ale mám dojem, že bude teď nejen pro mne, ale koneckonců i pro tebe lepší, když nebudeme pořád a všude vídání jen a jen spolu jako nějaká barmská dvojčata -

HANUŠ Tak ahoj -

(HANUŠ pohladí sochu Gándhího po hlavě a odejde)

RIEGER Ale je přede mnou ještě druhá možnost: jasně všem předvést, že služba vlasti je pro mne vyšší hodnotou než osobní postavení. Touto zásadou jsem se řídil, pane redaktore, celý život a nevím, proč bych z ní měl nyní slevit jen kvůli takové maličkosti, že mám mít - formálně vzato - o něco nižší funkci, než jakou jsem po dlouhou dobu zastával -

(Za scénou je slyšet zvuk motorové pily a padajícího stromu)

Důležitější přece je, co člověk reálně pro své bližní dělá a jaký má reálný vliv, než z jakého místa to dělá či jaký je zrovna název jeho funkce. Žijeme, pane redaktore, v demokratických poměrech a v nich je přece běžné, že lidé do různých funkcí přicházejí a posléze z nich zase odcházejí. No nemám pravdu, Vlastíku?

KLEIN Někdy to tak bývá -

IRENA Viléme -

RIEGER Copak, drahoušku?

IRENA

Obelháváš se víc, než musíš, a víc, než snesu. I ten hnůj na vsi bych ti pomáhala kydat a jakousi brundihanbu nést, kdybych věděla, že máš páteř a já mám proč si tě vážit. Odcházím. Odcházím navždy. Hledej si kolíčky na prádlo sám, bal se do deky sám, vař si grog sám. Anebo ať ti to všechno dělá Weissenmütelhofová. Moniko, jdeme!

(IRENA rázně přistoupí k RIEGEROVI, strhne mu z hlavy čepici s nápisem "I love you", zahodí ji, uchopí dva velké kufry a odejde. MONIKA si vezme jeden kufr a rovněž odejde)

RIEGER

Vrátí se. Zatím se vždycky vrátila -

(Přítomní znehybní)

HLAS

(z reproduktoru) Nevím, zda by bylo lepší, aby se Irena znovu vrátila, anebo naopak aby Riegera definitivně opustila. Ať tak či onak, muselo by se to stát či aspoň nějak naznačit už v průběhu hry, to znamená teď anebo v několika následujících minutách. Po konci hry totiž nic není. Její svět končí jejím koncem a zbývá jen náš dojem, náš výklad, naše vzpomínka, naše radost či otrávenost. Čekat na to, jak se rozhodnu, se mi ale také nechce. A tak tu věc nechávám otevřenou. Nejsem ani první, ani poslední autor, který nechává něco otevřeného nikoli proto, že to je jeho autorský úmysl, ale prostě z bezradnosti.

(Přítomní ožijí. Za scénou zařehtá kůň)

RIEGER

A ještě něco, pane redaktore: uvědomte si prosím, že dnešní globální civilizace má bezpočet svých specifických důsledků i ve sféře politiky. Jedním z nich je, že roste vliv odborníků, specialistů a znalců, protože je stále těžší, aby vrcholný politik věděl všechno a na všechno měl názor. Roste tudíž nutně - a to každým

dnem! - i význam a vliv poradců, jakož i míra, v níž jsou na nich politici závislí -

(Za scénou je slyšet zvuk motorové pily a padajícího stromu)

Vždyť kdo vám vypočítá, jak snižovat daňové zatížení? Kdo rozhodne, kolik tisíc úředníků je třeba propustit, aby bylo méně státu? Kdo určí, kolik stíhaček nabízených tetou generála Kaňky udělá z naší země bezpečné místo? No přece poradci! A odkud vědí poradci s jistotou, jak to všechno je? No přece od svých poradců! Troufám si zkrátka říct, pane redaktore, že ve funkci poradce poradce budu mít možná větší vliv na uskutečnění svých ideálů, než jsem měl ve své předchozí funkci, která mě navíc zatěžovala mnoha čistě ceremoniálními povinnostmi, jež jsem plnil nejednou na úkor péče o to, aby v centru mé politiky byl skutečně člověk!

(Za scénou zařehťá kůň. BOB opět něco šeptá JACKOVI)

JACK

Souvisí změna vašeho postoje k novému vedení s vaším nočním výsledkem a s některými archiváliemi, které objevila komise mladé Kaňkové?

RIEGER

Co se týče výsledku, jak to nazýváte, šlo jen o standardní podání vysvětlení, a co se týče archiválií, jak to nazýváte, šlo jen o standardní podvrhy. Ale to není důležité. Důležité je, že chci v tuto chvíli sloužit této zemi tam, kde to tato země v tuto chvíli nejvíc potřebuje a kde mohu této zemi v tuto chvíli nejvíc posloužit. Politika je služba. Chceme všestranně vzdělanou rodinu. Ať žije růst. Jde o budoucnost. Duj, větre, ať ti puknou tváře! Svět je jen velké jeviště bláznů. Padají mi kalhoty! Šach!

(KLEIN za pomoci VIKTORA zbrzdí a posléze zastaví houpání. Za scénou je slyšet zvuk motorové pily a padajícího stromu)

ALBÍN To byl jeden z nejvyváženějších projevů, Viléme, jaké jsem od tebe kdy slyšel. Nic jsi nepřecenil a nic naopak nepodcenil. No řekni, Vlasto -

VLASTA Moc mluvíš, Albíne!

KLEIN Albín má pravdu. Vilém promluvil jako muž!

VIKTOR Přesně to jsem právě chtěl říct, pane vicepředsedo. Pan poradce poradce promluvil jako muž!

KLEIN I když tu roli poradců poradců možná trochu přecenil -

VIKTOR Určitě, pane vicepředsedo. Tak významnou roli poradci poradců - aspoň v této zemi - rozhodně nehrají. Řekl bych, že v tuto chvíli politiku státu nejvíc ovlivňují - aspoň v této zemi - vicepředsedové -

KLEIN I když vlivnější by v budoucnu přece jen měl být kancléř!

(KLEIN se nápadně dlouho směje. Přiběhne BABIČKA)

BABIČKA Kočár čeká!

(BABIČKA uchopí obraz RIEGERA, JACK, VLASTA a ALBÍN uchopí každý dva kufry a všichni odcházejí. BOB také odchází, ale nic nenese, protože odchod fotografuje. RIEGER si hodí přes rameno poslední zavazadlo)

KLEIN Přijď se podívat, až to tady bude hotové. Erotické kluby jsi měl přece vždycky rád. Vzpomínáš na Bangkok před patnácti lety?

RIEGER Sbohem, dome, sbohem, sade, sbohem, altánku -

(RIEGER sebere ze země čepici s nápisem "I love you", nasadí si ji, aby ji vzápětí rozmáchle smekl a zároveň se obřadně uklonil KLEINOVÍ. Čepici si pak opět nasadí, do náruče vezme ještě sochu Gándhího a odejde. Přiběhne KNOBLOCH s hráběmi a volá na KLEINA)

KNOBLOCH Nechcete ty višně do krbu? Báječně hoří -

KLEIN Můžete mi hodit fůru do vily!

KNOBLOCH Do které?

KLEIN Třeba do té, jak bydlel ten Francouz, kterého dnes Kaňka vyhostil ze země -

(KNOBLOCH odběhne. Z altánku se vynoří rozespálý OSVALD s prázdnou lahví od piva v ruce. Za scénou zařehťá kůň a pak je slyšet už jen drkotání odjíždějícího kočáru)

OSVALD Odjeli! Zapomněli na mě! Že si milostpán zase nevzal kožich a jel jen tak v kabátě? A život uteče, člověk ani neví jak. Natáhnu se. Není už ve mně žádná síla. Určitě odjel bez kožichu. Všechno je pryč, všechno -

(OSVALD ulehne za keř. KLEIN a VIKTOR opustili houpačku. Náhle znehybní)

HLAS *(z reproduktoru)* Jeden přítel mi doporučoval, aby tady hra skončila. Jako Čechovův Višňový sad. Mně se ale zdá, že tu ještě něco musí být, aby to bylo úplné. Tak se příteli poradci omlouvám.

(KLEIN a VIKTOR ožijí)

VIKTOR Není vám zima, pane vicepředsedo?

KLEIN Trochu. Asi si vezmu kožich -

(VIKTOR odejde. Za ním zvolna kráčí KLEIN. Vtom si všimne, že nedaleko od něj stojí BEA s knihou v ruce. Zastaví se)

KLEIN Hledáte někoho?

BEA Vás -

KLEIN A přejete si?

BEA Byl byste ochoten mi podepsat knihu svých projevů?

KLEIN Myslíte tu, která dnes vyšla?

BEA Ano. "Demokracie, svoboda, trh a já" -

KLEIN Ukažte!

(BEA rozevře knihu a podá ji KLEINOVÍ, který ji podepisuje)

Víte, co mi řekl na jednom koktejlu Molotov? Vlastíku, podpis své knihy nikdy neodmítej!

BEA Je báječné, že jste v centru své politiky nechal člověka. Děkuji!

KLEIN Není zač. Mat!

(BEA políbí plaše KLEINA na tvář. Zároveň se začnou z různých stran vynořovat všechny další postavy hry. To znamená RIEGER, IRENA, BABIČKA, VLASTA, ZUZANA, MONIKA, ALBÍN, HANUŠ, VIKTOR, OSVALD, který vstane za keřem, JACK, BOB, KNOBLOCH, PRVNÍ STRÁŽNÍK a DRUHÝ STRÁŽNÍK. Všichni zvolna krácejí do popředí a obklopují KLEINA s BEOU. BOB začne všechny přítomné aranžovat do půlkruhu pro společnou fotografii. Pak se postaví před všechny zády k hledišti a fotografuje)

HLAS

(z reproduktoru) Děkuji hercům, že se nepitvořili. Divadlo děkuje divákům, že měli vypnuty mobilní telefony. Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí! Zapněte si telefony! Dobrou noc a hezké sny!

(BOB se zařadí mezi ostatní. Všichni se klaní. Naplno se rozeznívá velká symfonická nahrávka Ódy na radost, která bude znít, dokud diváci neopustí hlediště)

Konec pátého dějství

(K o n e c h r y)